

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖGSKOLAN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SONDAGEN DEN 16 JANUARI 1916.

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELIN WÄGNER.

Den flyende

DEN VAG, SOM SERBISKA sydarmén tagit under sin flykt in i Albanien, är en af de mest obekanta på Balkanhalfön. Den går väster om Dibra och Ochridasjön långt från de stora trafiklederna. Den vackra gamla bron härstammar från medeltiden och har genom sekler utgjort föremål för befolkningens beundran. Ovisst är huruvida dess härliga hvalfbågar nu finnas

serbiska armén.

bevarade. Det ligger nära till hands att tro, att serberna, efter att ha passerat öfver, sprängt bron i ruiner. — Här meddelade bild är reproducerad efter en teckning af Philip Dadd i "The Sphere". Den undre gruppbilden framställer serbiska mödrar och barn, hvilka efter att ha flytt undan kriget kunnat återvända till sina hem. -- -- -- --
Berliner Presse Büro. --

UNDER INDIENS HIMMEL

II.

Nobelpristagaren Tagores första hälsning till Sverige.

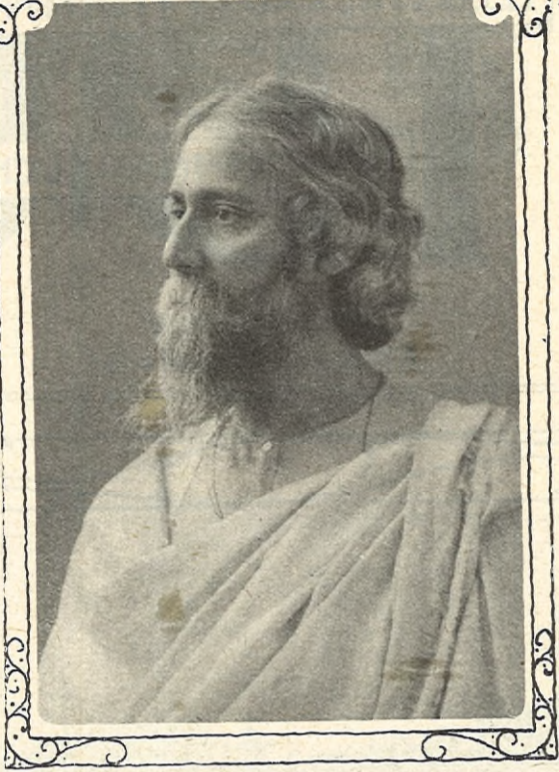
IDESSA KRIGETS OCH ORONS tider, kan det vara välgörande att veta, att det finnes en fläck på jorden, hvilken är en Fridens boning — Shantiniketan, Tagores hem, betyder Fridens boning och är belägen i byn Bolpur i Bengalen, tre timmars järnvägsresa från Calcutta.

Här lefver den berömda filosofen och Nobelpristagaren, doktor sir Rabindranath Tagore. Under min vistelse i Calcutta fick jag en inbjudan att gästa honom och hans hem, och mitt besök där blef ett af mina intressantaste och härligaste minnen från Indien.

Sir Tagore hade genom gemensamma vänner hört, att jag, en svenska, var deras gäst, och som han aldrig personligen träffat någon af den nation, som ställt Indien i jämbredd med Europa, var han angelägen att visa mig — den svenska resenären — gästfrihet. Vid stationen Bolpur hämtades jag af engelsmannen doktor Andrew, hvilken är lärare i Tagores skola, hvarefter vi foro tillsammans upp till själfva godset. Shantiniketan utgöres af ett helt komplex af byggnader, hvaribland äro skolhus och andra lokaliteter. Det hus, där gäster logera, är ett ståtligt palats med flera våningar. Framkomna dit, gingo vi upp för en trappa och vid öfversta trappsteget stod Tagore och välkomnade mig.

Aldrig kan jag glömma det öfverväldigande intryck, som hans personlighet gjorde på mig. Hvarje kristen gör sig anfägligen en idé om, huru Kristus skulle ha sett ut. Åtminstone har jag alltid gjort så — och denna min föreställning förverkligades i Tagore.

Hans vackra rena ansikte med de själfulla ögonen, hvilka lysa af godhet och mildhet, ger intrycket af en upphöjd och helt förändlig personlighet. Tagore är lång och reslig med solbränd, ej mörk hy. Hans dräkt bestod af en lång rak skjorta af råsilke, hvilken nådde öfver knäna. Under den en toga af samma tyg, draperad som hinduerna bru-

Rabindranath Tagore

(Rabindranath Tagores namnteckning på sanskrit.)

ka, och som når ner till halfva benet. Han bar hvarken strumpor eller skor.

Tagore är född 1861, men verkar betydligt äldre.

Den byggnad, där européer mottagas, är fullkomligt europeisk. Jag hade min egen våning, bestående af sängkammare, bad- och toalettrum. Samlingsrummet var en stor hall med bekväma möbler. Vi intogo våra måltider å en öppen veranda, hvarvid, som alltid hos hinduerna, endast vegetarisk föda förekom.

Tagore är änklung sedan flera år. Han bor nu, liksom alla hinduer, tillsammans med hela sin familj, sin son och sonhustru, dotter och måg med barn; dessutom bo äfven i Shantiniketan indiska och engelska filosofer och lärare.

Shantiniketan byggdes och anlades af Ta-

Öfverbringas af Iduns korrespondent fröken Fia Öhman.

gore far, Devendranath Tagore. Platsen var då en vid öppen hed, oändlig som en öken, hvilken i fjärran smälte tillsammans med horisonten. Devendranath Tagore hade enkom valt denna natur, hvilken skulle påminna honom om "Oändligheten". Här drog han sig tillbaka, och hängaf sig i fullkomlig ensamhet åt meditationer, hvilka han i sina skrifter delgivit eftervärlden.

Då jag gjort mig i ordning efter resan, slogo vi oss alla ner å en terrass i länstolar i mån-skenet och samtalade. Först och främst ville Tagore höra om Sverige, om dess land och dess folk, dess litteratur, samt om dess skolor och uppfostran i allmänhet. Han hade ju aldrig träffat en svensk förut och var högst intresserad af det land, som visat honom så mycken ära och förståelse. Han antog att Sverige måste äga en vid andlig horisont för att se och ett stort hjärta för att förstå de olika folk, hvaraf mänskligheten består.

Nobelpriset hade öfverväldigat och förvånat honom. Det gafs ju honom blott för den enda boken Gitanjali. Det fanns nämligen ingen annan af Tagores böcker, hvilken då var skriven på engelska. Han skref den på resan från Indien till England 1912. Tagore var af den åsikten att Nobelpriset hade måklat att nedrifva den mur af fördomar, som skiljt hinduerna från européerna, hvilka senare förut ansett sig oändligt öfverlägsna de färgade folkslagen.

Tagore behärskar engelska språket som en engelsman, och det var därför en njuning att höra honom förklara sig angående sina verk och sin lifsåskådning.

När han i Gitanjali talar om kärleken, menar han alltid kärleken till Gud. Naturens skönhet inbjuder och inspirerar kärleken till Gud, ty skönhet inbjuder alltid till kärlek. Gud är kärlek, och han utstrålar kärlek.

Detta är hufvudtanken i alla Tagores verk. Han säger på ett ställe därom: "När du bjuder mig att sjunga, synes det mig, som om mitt hjärta ville brista af stolthet, och då jag

Husen i hvilka skolgossarna bo.

Landskap vid Shantiniketan.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Half år	< 3.50	Half år	> 5.—
Kvartal	< 1.75	Kvartal	> 2.50
Månad	< 0.75	Månad	> 0.90

Stockholm, Iduns byrå och expedition, Mästersamuelsgatan

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. Kl. 9—6.
Kl. 10—4.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Kl. 9—6.
Kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.
Verkst. direktören kl. 11—1.	

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	
25 öre efter text.	Utländska annonser:
30 öre å textside.	30 öre efter text. 35 öre å textside. 20 % förh.
20 % förhöjning för särsk. begärd plats.	för särsk. begärd plats.

ser på ditt ansikte, komma tårar i mina ögon."

I min minnesbok skref Tagore ett citat ur de indiska skrifterna, hvilket lyder: "Från kärleken har allting sitt ursprung, af kärlek är allting uppehållet. — Kärleken är alltings mål och i kärleken har allting hvila."

Då vi alla sutto där och samtalade i mån-skenet fänkte jag: Hur sällsamt att befinna sig här! Det känns som en fläkt från en annan värld, medan så godt som hela Europa är inveckladt i fruktansvärda och blodiga strider.

Efter intagen aftonmåltid, bestående af vegetariska rätter och indiska frukter, gingo vi tidigt till hvila, ty nästa morgon var helgdag, vi måste siga tidigt upp, ty klockan 6 hölls gudstjänst i templet.

Templet, helt nära palatset, är en hvit marmorbyggnad, bestående af marmorelare, emellan hvilka äro höga kulörta glas. Golfvet är äfven af marmor. Härliga doftande blommor omgifva templet, och sådana funnos äfven i dess inre. Innan vi öfverstiga templet fröskel, måste vi, enligt indisk sed, af-taga våra skor. Ena sidan af templet är fullkomligt öppen. Då vi kommo in, varseblefvo vi Tagore, som låg på knä på en matta, omgifven af blommor, hänsjunken i betraktelser och bön. Det sades att han legat där sedan soluppgången. Templet fylldes så småningom af åhörare och lärjungar, vackra unga gossar, klädda i togor i olika färger. Inga stolar funnos i templet, alla sutto med korslagda ben å golfvet, blott för mig utbreddes en filt att sitta på.

Då Tagore slutat sin bön, flyttade han sig till andra ändan af rummet, där äfven en matta var utlagd. Framför denna befunno sig tre pallar af marmor, hvarpå voro anbrakta ljufvliga blommor i gult och orangerödt, och framför dessa ett fändt rökelsekar.

Tagore började nu sitt föredrag, sittande på golfvet. Medan han talade, slöt han ögonen och vaggade sakta med kroppen. Till att börja med talade han bengaliska, då och då instämde åhörarna med ropande stämmor, hvilka gáfvo eko i templet. Senare fortsattes föredraget på engelska, och ämnet var världskriget. Tagore uttryckte som sin öfvertygelse, att kriget var en Guds straffdom öfver nationerna. Dessa hade i sitt öfvermod glömt Gud, de måste därför förkrossas och ödmjukas genom det lidande, som Gud sändt öfver dem. Hvarje människa kan och bör taga lärdom af detta och tillämpa

Minnesstenen på Devendranath Tagores plats, där han plågade försjunka i betraktelser.

de närvarande stora händelserna på sig själf. Hon måste lära att ödmjuka sig, kämpa emot sina dåliga böjelser och helt och hållet förbättra sig.

Föredraget gjorde ett gripande intryck men intel referat kan skänka rätt föreställning om det sublima och på samma gång enkla sätt, hvarpå det framfördes.

Tagores religion är den af hans fader, Devendranath Tagore, grundade Brahma Samaj. Dess grundlära är tron på en oändlig Gud i naturen och i människosjälen. Den bjuder själfuppoftning och anser goda gärningar (som en följd af tron på Kärlekens Gud) vara det högsta uttrycket för religionen.

Medan vi gingo omkring i parken med dess stora blommande träd, kommo vi till den plats, som kallas "Chhatin". Här växte de två väldiga träd, under hvilkas skugga Tagores far, Devendranath Tagore, brukade tillbringa månader ensam, försjunken i betraktelser, tillbedjande Gud. Nu är här uppsatt en min-

nessten, å hvilken står inristadt på Bengaliska: "Han är mitt lifs tröst, mitt hjärtas glädje och min själs frid."

Vi besökte äfven Asram, d. v. s. den hall eller skola, där föreläsningarna och undervisningen delvis hållas. När vädret tillåter det, och å den tiden på dagen, då det ej är för varmt, sker undervisningen ute i det fria, under skuggande träd. På porten till Asram är inristadt en inskrift så lydande: "Här må ingen bildslod tillbedjas och ingen människas tro må här föraktas." På Asrams väggar äro inskrifter från de indiska heliga skrifterna. Tagore själf säger om Asram: "Här är den plats, där naturens skönhet och människans ädla sträfvan förena sig i ljuf harmoni."

Vi besågo äfven bostäderna för de till öfver flera hundra uppgående skolgossarna. Dessa byggnader utgöras af långa enkla baracker, med sofsalar, hvarje inrymmande 40 gossar. Lärarne bo med dem, men disciplinen ligger i gossarnes egna händer. "Lita på gossen", det är den grundprincip, efter hvilken Tagore arbetar.

Hvarje morgon klockan half fem, då morgonklockan höres, väcker en kör af korister de sofvande gossarne med en hymn, och då aftonklockan ringer, då tid är att gå till sängs, går samma kör rundt till alla sofsalarna och sjunger aftonhymnen. Förutom undervisning i vanliga ämnen ägnas tiden åt gymnastik, musik, målning, sport, samt det materiella arbetet, hvilket allt gossarna göra med egna händer. Som sagdt, under svala vackra årstider gifvas alla lektioner och föreläsningar ute i det fria under lummiga träd. Under ett träd är det äfven som hvarje gosse hvarje dag, åtminstone under en kvart, sittande på sin egen matta begrunder eller mediterar öfver det ämne, som gifvits honom, hvilken art af betraktelse kallas "Mantra". En sådan lyder till ex.: "Inför Gud, som är i elden som är i vattnet, som är i träden och i gräset, inför denne Gud böjer jag mig ständigt." Så ungefär är Tagores skola sammansatt, och att lärjungarne, som vistas här, äro lyckliga, det visar den ljusa, glada blick, som finnes hos dem.

En särskild sångafton gafs, för att jag skulle erhålla ett begrepp om indisk musik. Vi samlades alla i Asram, Tagore med familj, lärare och elever. De senare stämde upp en kör, ackompanjerad af ett indiskt instrument, shuhabar, liknande en mandolin, ehuru längre.

Musikklass i öfning.

En grupp af elever och lärare.

IDUNS KOKBOK är den bästa kokbok för det svenska hemmet. Den har redan utgått i 3 upplagor, 30 tusen ex. Pris: Kr. 5:50 inbunden.

AF
ELISABETH ÖSTMAN

KLIPPAN. Specialiteter: Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt kartong. Modernaste Finpappersbruk.

Indisk sång är alltid unison — icke harmonisk och helt olika den europeiska. Jag minnes särskildt en sång till Tagores ord ur Gitanjali n:r 22. Den var mycket uttrycksfull; man hör hur regnet droppar mot marken, nästan som ett klagande. Under hela prestationen sutto alla på golfvet. Endast för mig som främmande gäst var framsatt en länstol.

Tagore är beundrad och vördad af alla. När folket möter honom på hans vandring, falla de ner och kyssa hans fötter. Med stor ödmjukhet tager Tagore alltid emot deras hyllning.

De härliga dagarna vid Bolpur föringo alltför fort, och då min afresa var besämd, åkte Tagore själf med mig ner till Bolpurs station i sitt ekipage. Han tackade mig varmt för mitt besök och gaf mig som minne sitt fotografi med namnteckning. En af hans tjänare sändes med mig för att vara mig behjälplig på resan till Calcutta. Tagores sista ord vid afresan voro: "Hälsa Sverige och tacka för den ära det bevisat mig, samt säg det att jag väntar på att det ohyggliga kriget skall upphöra, då jag skall företaga en resa till Europa. — Framför allt skall jag då besöka Sverige, vid hvilket jag är bunden med kärlekens och tacksamhetens band —."

Också en eventualitet.

En nyårshistoria af HILDUR BRETTNER.

ALDRIG HADE TVSTNADEN VARRIT större i mamsell Krucks kammare, än just då klockan slagit half tolf nyårsnatten.

Mamsell Kruck satt på sängkanten med ögonen hvassa i det fågellika, torra ansiktet.

Jaha, i natt skulle det ske. Hon hade alltid haft klart för sig, att om det inte skedde förr så skulle det ske nyårsnatten. Ett nytt år skulle hon inte möta i det här eländet. Jaha, i natt skulle hon sätta sig uti snön och frysa ihjäl.

Det skulle bli en läxa, det, för socknen, för nämnden, för ordföranden, åh, ordföranden, ordföranden, då skulle han väl få.

Mamsell Kruck började gå sin gamla tankegång och kom in i sin vanliga återvändsgränd, den gnagande oron för att det inte skulle komma i tidningarna, att det skulle lyckas ordföranden att tysta ner saken. Det skulle väl bli den sista förtret hon hade af honom.

Men hoppet lefde dock, om ock svagt. Hoppet om åtminstone en liten notis ungefär så här: Mamsell Riken Kruck, som mot sin vilja varit intagen på sin hemorts fattiggård, beröfvade sig nyårsnatten lifvet genom att sätta sig ute i snön och förfrysa. Anledningen till hennes hemska gärning anses vara förtviflan öfver den behandling hon varit föremål för från sockenmyndigheternas, enkannerligen fattigvårdsnämndens ordförandes sida. Mamsell Kruck var dotter till framlidne kronolänsmannen och medaljören Gustaf Adolf Kruck och hans likaledes framlidna maka Hortensia Thelaus.

Ack, om mamsell Kruck varit säker på den där notisen. Men hur det nu än blef, hon stod inte ut längre. Åh nej, hon skulle allt visa ordföranden att till sist blef det ändå hon, som bestämde hvar hon skulle bo.

Att helt enkelt ta henne hit med våld!

ektion vid Shantiniketan.

Låsa igen hennes sluga under förevändning, att hon inte kunde reda sig själf och att — ja, att hon var för elak för att någon skulle kunna vara hos henne. Hon elak — hade hon gjort någon människa för när? Man hade erbjudit henne att få ta med sig sina tillhörigheter hit, så långt hade man gått i oförsynthet, i glömska af hvem hon var. Hit, under detta tak, skulle hon ha flyttat de möbler och andra ting, som tillhört hennes föräldrar — som stått i länsmansgården, på den tiden traktens präktigaste gård. Men de hade misräknat sig. De visste inte med hvem de hade att göra. Men hon hade visat dem det. Allt hade hon skänkt bort. Släkt hade hon ingen. Med vännerna var det väl också si och så. Hon hade väl knappast fått tack för gåfvorna, men sak samma — hit kom ingenting ändå. Ingenting utom ett paket med en smula blandadt innehåll. Hon hade stått färdig att bränna upp det — att skänka bort det kunde ju ej komma i fråga. Lågorna hade redan svedt det gulnade papperet, då hon dragit det tillbaka. Nej, det var liksom hennes adelsbref och hon kunde behöfva det i förnedringen.

Det behöfde ju ej komma för någons ögon, om hon ej ville det. Det innehöll hennes fars brudgumsskjorta af finaste linne, hålsömmad af hans mor, hennes farmor, en vargskinnströja, som hennes mor burit till sin ungmorsdräkt, en halfrökt cigarr, som hennes far fått af konung Karl den femtonde, då denne på sin norrlandsresa år 1858 besökte orten och som salig högst densamme låtit den prydliga och värtalige länsmannen fända mot sin egen. Så ett armband af tunnaste guldplåt, en gåfva till hennes mor af salig landshöfdingen Fredrik Weidenhjelm, hvilket han, efter att en vecka ha bott i länsmansgården ett år, då stora vägfrågor afgjordes för orten, öfverlämnade till henne med lika många komplimanger för skönhet och behag som för husliga dygder.

Allra nödtorffigast klädd, med paketet ytterligare inslaget i flerdubbla papper för att hindra besmittelse från yttvärlden, så hade mamsell Kruck trädt in under det tak, som hon nu stod i begrepp att lämna.

Ja, där hon nu gick fram och tillbaka i kammaren förstod hon, att hon hade så lätt att gå härifrån, därför att det inte fanns något, som höll henne kvar. Paketet skulle hon förstås ta med sig. De måtte väl begripa, då de funno henne, att hon ville att det skulle följa henne i grafven. De skulle öppna det, förstås, nyfikna, förstås, men för en gångs skull hade hon ej något emot, att de voro det. Om hon blott varit säker på att ordföranden var med. Hon tyckte, hon såg honom stå och stafva på det söndriga, gul-

nade papperet kring cigarren, på papperet kring armbandet — åh ordföranden, ordföranden, då skulle han väl känna något.

Men klockan var snart tolf. Och det var innan det nya året gick in, hon skulle vara ute härifrån. Riken Kruck brukade stå vid sitt ord.

Men nu började det snöra samman i strupen, ögonlocken klippte och klippte som för något vått, som ville fram, munnen tuggade — hvarför skulle hon — just hon vara så olycklig — ha det så illa, att det inte fanns någon annan väg för henne än ut i snön.

Men det fanns det inte. Den hade räckt länge nog hennes eländes och förnedrings tid.

Åh, ordföranden, ordföranden och nämnden och socknen. — Nej, ut måste hon — nu brann beslutet som en gnista i hennes hjärna — ut i snön — Gud förbarme sig sen öfver henne!

Hon tog fram paketet under hufvudkudden. Det hade kommit som en brådska öfver henne. Skulle hon släcka lampan — ja, ingen skulle säga, att hon ville ställa till förtret i det sista — hon blåste ut den.

Det var mörkt ute på vinden. Hon trefvade sig fram till trappan. Den knarrade och jämrade sig under hennes steg. Gud hjälpe henne, nu vaknade de väl, de andra! Anna Stina Sylvander hade fin hörsel, hon —!

Mamsell Kruck började tugga och tugga igen, då hon kom ut på bron och fick se himmelens stjärnor öfver sitt hufvud. Ja, Gud förbarme sig öfver henne i hennes elände!

Hon hade länge haft klart för sig, att hon skulle sätta sig bakom det stora upplaget af björkved, som hon kunnat se från sitt fönster. Nu styrde hon också sina steg dit, brådskande och tuggande. Det var bister kallt, kölden bet genom hennes tunna kläder, det kändes, som om den svedde hennes skrumpna kropp. Ja, det var ingenting att välja på — ned i snön — här skulle hon då synas från landsvägen i morgon biftida — åh, ordföranden, ordföranden — nu skulle han se hvarthän han drivit henne.

Men mamsell Kruck hade inte hunnit sätta sig förrän hon spetsade öronen. Kom det inte någon på vägen — på vägen hit mot vedupplaget? Var han inte framme — hörde hon inte huru vedträ efter vedträ drogs ut och lastades på en kälke? Jo, det var snyggt — just snyggt — någon som stal ved — stal på själfva nyårsnatten. Jo, sådana voro de, som satt sig till förmyndare öfver henne. Hon skulle ha gifvit ut mycket för att få veta hvem det var, men hon vågade inte röra ett finger, för att inte röja sig.

Nu drogs kälken bort — det var ett tungt lass, det hördes. Jo, sådana voro de — tjufvar — rackare. Sinnesrörelsen hade satt fart i blodet på mamsell Kruck, hon kände inte längre att hon frös, dödstankarna voro för de närmaste minuterna alldeles skjutna åt sidan.

En så'n rackare — om hon bara hade vågat slicka fram hufvudet och se så mycket, att hon kunde ha en aning om hvem det var. Nu var det att misstänka alla och ingen.

Men det kunde ju också göra henne det samma. Nu såg sig mamsell Kruck om för att sätta sig. Huh, så hon frös — Gud hjälpe henne! Men — skada var det — att det var en karl, det hade hon då hört. Inte så gam-

man heller, för han gick bra och orkade ett bra lass.

Men sannerligen — hörde hon orätt eller kom han inte tillbaka. Han eller någon annan. Nej, det var samma steg och kälken hade han med. Nej, nu gick det då för långt — och det på själva nyårsnatten. Det måste vara någon som bodde i närheten, då han så snart hunnit tillbaka. Någon af grannarna, jo, jo, någon af folket kring kyrkan — nej, det här måste hon ha klarhet i, det var just en snygg historia. Just fint folk, som satt sig till förmyndare öfver henne.

Mamsell Kruck satte sig i rörelse — åh, jämmer, så stel hon var — men viljan var god och det hjälpte. Vedupplaget var för högt för att hon skulle kunna titta öfver det, hon måste smyga sig och kika fram vid sidan.

Karlen arbetade med veden och hörde ingenting. Men han stod så, att det var henne omöjligt att känna igen honom. Bramberg? Nej, det var han för lång till. Per Samuel —? Nej, han var det heller inte. Men se — nu tänkte han ge sig i väg. Näe, nu skulle hon ha reda på hvem det var — nu skulle hon se honom i hvitögat, då fick det hellre vara med det andra — åh, åh, nej, din gynare — och med alla lufsandar i oanad aktivitet sköt mamsell Kruck fram och grep tjuften i rocken just som han satt kälken i gång.

Det blef i första ögonblicket inte sagdt något från någondera sidan. Mamsell Kruck hade känt igen sitt offer och erfarit något af besvikelse. Hon förstod, att hon hade hoppats på något långt bättre. Ja, Gud vet, om inte hennes misstankar i ett ögonblicks berusning förirrat sig ända fram till ordföranden. Och nu stod hon här med Olagus. Fångsten kunde inte ha varit magrare. Därtill bidrog inte minst den omständigheten, att om det fanns någon, för hvilken mamsell Kruck kunde sägas ha en viss sympati i denna världen, så var det Olagus. Af det skälet, att hon ansåg honom, liksom sig själf, illa behandlad af sockenmyndigheterna, om ock i himmelsvidt mindre grad.

Men för Olagus, som inte hade en aning om mamsell Krucks sympatiska känslor, framstod situationen så allvarlig som möjligt. Hvem helst annan, som stått där och hållit honom i rocken, skulle han ha väntat sig mera förbarmande af, än af mamsell Kruck.

Det var mamsell Kruck, som bröt tystnaden.

"Du skulle ha nöjt dej med ett lass, så hade jag ingenting sett."

Olagus ryckte till, han hade väntat sig något helt annat.

"Var mamsell ute då också?" frågade han i häpenheten.

Mamsell Kruck sköt upp sitt torra fågelansikte under hans.

"Jaha, det var jag," svaret gafs i en ton, som afklippte alla vidare frågor.

Mamsell Kruck hade släppt taget i Olagus' rock och stod och såg ned på vedkälken.

"Det här kunde komma att stå dej dyrt."

Kunde komma — Olagus hade inte tänkt sig annat ända sedan han kände igen mamsell Kruck. Men han sade ingenting.

Men mamsell Kruck hade genom besvikelsen förlorat lusten till allting, både till att lefva och dö. Hon kände endast att hon frös, frös alldeles ohyggligt.

"Har du eld i spiseln?" frågade hon.

Ja, det hade han. Och nu steg en hoppets gnista upp inom Olagus. Det hade väl varit något uppträde på fattiggården igen. Mam-

sell Kruck hade väl gifvit sig i väg i ilska och nu var hon kanske utestängd. Om han nu skötte om henne väl, så kanske hon lät udda vara jämnt.

Jo, han hade visst eld, så om mamsell skulle vilja värma sig så — —

Mamsell Kruck svarade inte, men hon började gå mot Olagus stuga. Olagus efter, strelande på kälken. Han var lång och tunn och grå, hans kropp föreföll på något sätt planlöst sammansatt, det var något slingrande öfver hans sätt att gå, man tyckte, att det skulle ha hört till, att det också skramlat om honom. Hans stuga låg i backen nedanför klockstapel. Det var i fråga om tomt-rätten, som mamsell Kruck ansåg att Olagus blifvit orättvist behandlad af sockenmyndigheterna. För öfrigt var han oberoende af dem, han redde sig själf på en del dagsverken, som han ännu orkade med, och en sparad slant. Han bodde ensam i sin stuga och var känd för att vara ett mönster af ordning och renlighet.

Mamsell Kruck sköt före uppför bron, in i förstugan och in i stugan.

Eld — värme — värme — mamsell Kruck visste inte huru fort hon skulle komma fram till spiseln. Åh, jämmer, så stel hon var — ja, hade hon inte frusit ihjäl, så hade hon säkert ändå tagit döden på sig med det här.

"Stäng dörren," gnällde hon mot Olagus, då denne kom in med ett fång björkved på armen.

Och Olagus löd snabbt, besluten att inte underlåta något, som kunde hjälpa hans nog så kinkiga sak.

Det blef glittrande ljus i stugan af Olagus brasa. Mamsell Kruck satt och stirrade in i elden och tinade och tinade. Hon satt alldes tyst. Olagus tog fram kaffepannan och satte den på elden. Det gjorde verkan. Mamsell Kruck började prata.

"Du har det bra, du, Olagus," nu värmdes hon ryggen och satt vänd inåt rummet, "du har det bra, du, men akta dej, att de inte komma åt dej också. Men du är oberoende, du — du behöfver inte ta emot något af dem — de har ingenting att säga öfver dej — du har det bra, du."

"Och rent har du — snyggt håller du," mamsell Krucks ögon gingo omkring i stugan öfver det hvitkurade golfvet, med tras-mattorna randade i klara färger, i rött och grönt och hvitt, de rena gardinerna, de hvita handdukarna på sin hängare, den väggfasta sängen med sitt rena linne.

"Du har det bra, du — tack ska du ha —" Olagus var färdig med kaffet, som han serverade på hällen. Det dracks i godt samförstånd, så till vida att mamsell Kruck grälade på myndigheterna, tog heder och ära af ordföranden, och Olagus höll med om allt.

Då han serverade henne den fjärde koppen, började han känna sig rätt förhoppningsfull.

Men bakslaget kom. En stund efter kaffet började mamsell Kruck sitta och rufva olycksbådande. Hon hade börjat tänka på, att här kunde hon ej bli sittande i längden — hvar skulle hon ta vägen? Hade ej Olagus varit, så hade hon kanske varit död vid det här laget. Nu var det inte annat än tillbaka till kammaren — eländet — förnedringen.

Olagus hade det bra, han — han hade sitt eget, han. Men det behöfdes bara, att hon sade ett ord till myndigheterna om veden så...

Hon sneglade på Olagus.

"Du skulle ha nöjt dig med ett lass, så hade jag ingenting sett."

Olagus mumlade något om att det var kallt och veden var dyr.

"Jo jo, jag tror nog det", mamsell Kruck reste sig mödosamt.

Hon stod och såg sig om i stugan.

"Ja, du har det bra du, Olagus — så länge," det låg tydligt en undertryckt hotelse i det sista. Så sköt hon i väg mot dörren.

Olagus förstod, att om han släppte mamsell Kruck utanför dörren i den där sinnessämningen, så var han såld. Då var det förbi med hans hittills relativt fläckfria namn och rykte.

Nej, hellre då hvad som helst. Om han också skulle bjuda karingen hvarenda skilling han ägde.

"Ska mamsell gå," han slingrade sig fram öfver golfvet mot kistan i hörnet, "skulle inte mamsell vilja hålla till godo med —"

Men mamsell Kruck hade skjutit fart emot honom och stack upp sitt fågelansikte under hans.

"Med pengar kanske — för att jag skall titta — hva — var det det du tänkte?"

"Nej, för all del — hålla till godo med att stanna — det är kallt för mamsell att gå."

"Blir det varmare om jag sitter en timme till — hva — tror du det?" En knyck under Olagus' ansikte och så sköt hon mot dörren igen.

Olagus slingrade efter. Hvad helst annat, men inte släppte han ut henne så där.

"Men mamsell kunde gärna få stanna — så länge mamsell vill — mamsell kunde inte behöfva krusa dem — jag kunde behöfva en kvinna i huset."

Mamsell Kruck vände sig där hon stod med handen på dörrklinkan. Hon stod tyst en minut — två — en evighet för Olagus. Så satte hon sina ögon hvasst i hans, som ville hon läsa ut hans hemligaste tankar. Hon funderade igen. Så nickade hon.

"Tack ska du ha för i kväll — det var skönt med värmen." Hvarpå hon vände sig och gick. —

Utkommen på bron erinrade sig mamsell Kruck, att hon glömt paketet vid vedupplaget. Det skulle hämtas. Ännu en gång kunde dess innehåll komma att spela en roll i hennes lif. I händelse Olagus vid sitt förslag — hvilket ju alltid talde att reflektera öfver — stått med några tankar, att mesalliansen var på hans sida.

Åh, ordföranden, ordföranden, tänk om — Och mamsell Kruck sköt snabbt hemåt under nyårsnattens stjärnor.

Från och med detta nummer

utgifves Idun en dag senare än hittills, hvilket arrangemang vidtagits för att äfven aktualiteterna i början af veckan skola kunna inflyta i numret. Detsamma kommer dock som hittills samtliga abonnenter tillhanda före söndagen, hvadan förändringen alls ej inverkar försenande, så mycket mindre som den i själva verket utgör en återgång till den utgiftningstid, Idun förut alltid tillämpade.

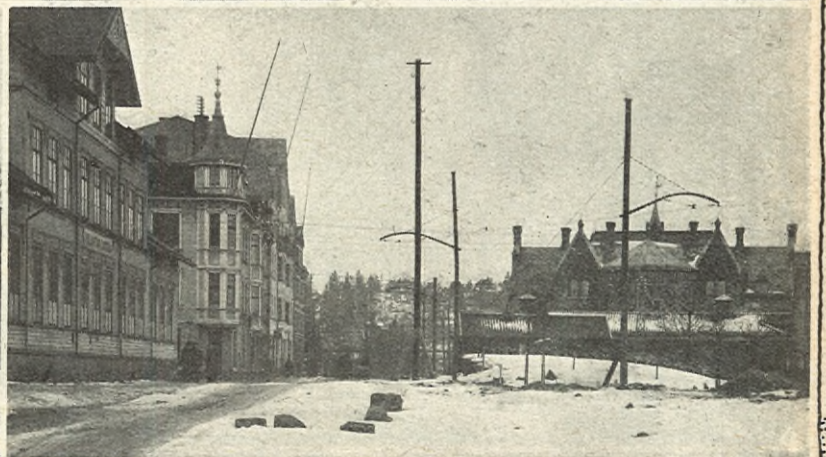
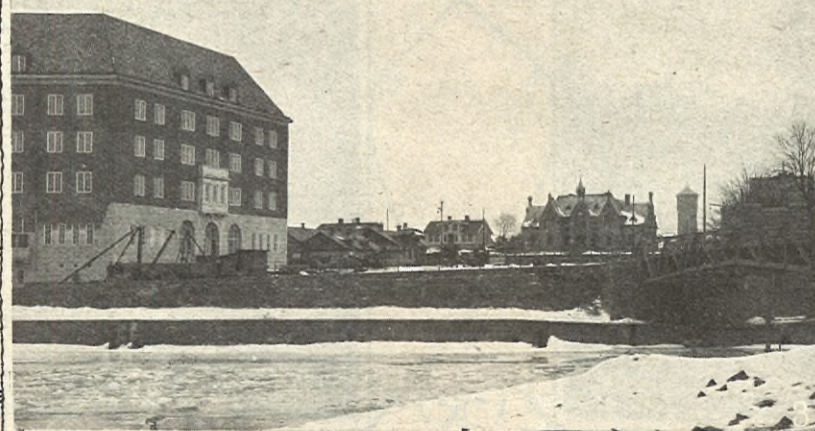
STADEN TROLLHÄTTAN

MED DETTA ÅRS INGÅNG HAR Trollhättan inträddt bland de svenska städerna och rycker med sina 14,000 invånare redan upp som nummer 21 i folkrikedom. Trollhättan, ehuru nominellt en landskommun, har dock i själva verket på de senare åren blifvit ett stort industrisamhälle, grupperadt kring Trollhättefallens kraftverk. Samhället har också varit ordnad efter en modern stads principer, kommunalt och socialt, och det var endast en bekräftelse på hvad utvecklingen redan fullbordadt, när slutligen k. maj:t gaf Trollhättan

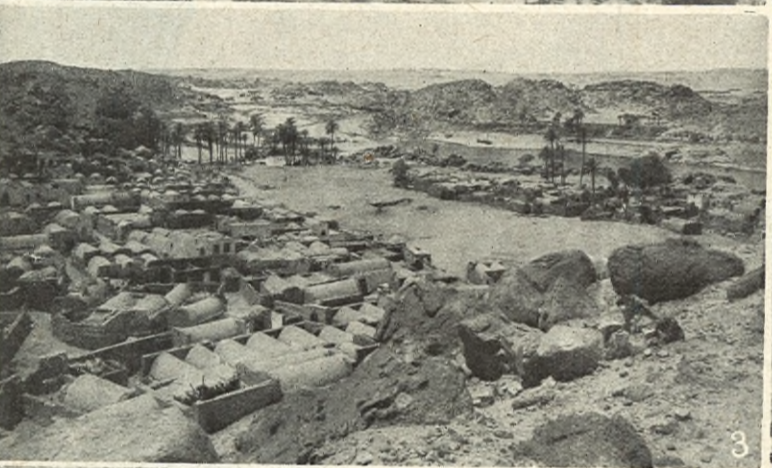
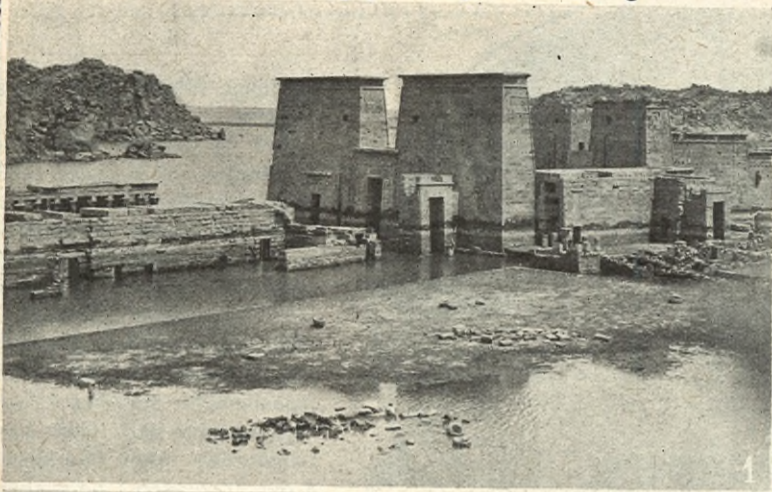

de länge efterlängtade stadsprivilegierna.

Det är omöjligt att motstå, när Trollhättan skall visas i bild, att lägga tyngdpunkten vid de vackra fallen, äfven om stadsbyerna just nu äro mera aktuella. Bild 1 är alltså från Toppö- och Gullöfallen vid Oscarsbron och bild 2 visar isbildning vid fallen. På bild 3 synes till vänster en bit af det nya monumentala stadshuset, just färdigt, beläget invid Göta kanal. I bakgrunden synes fingshuset. Bild 4 ger Torggatan i perspektiv med Trollhättans samskola till höger.

FRÅN PYRAMIDERN

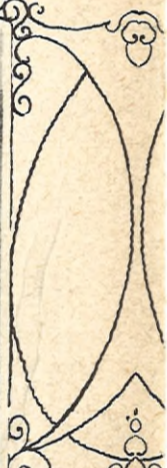
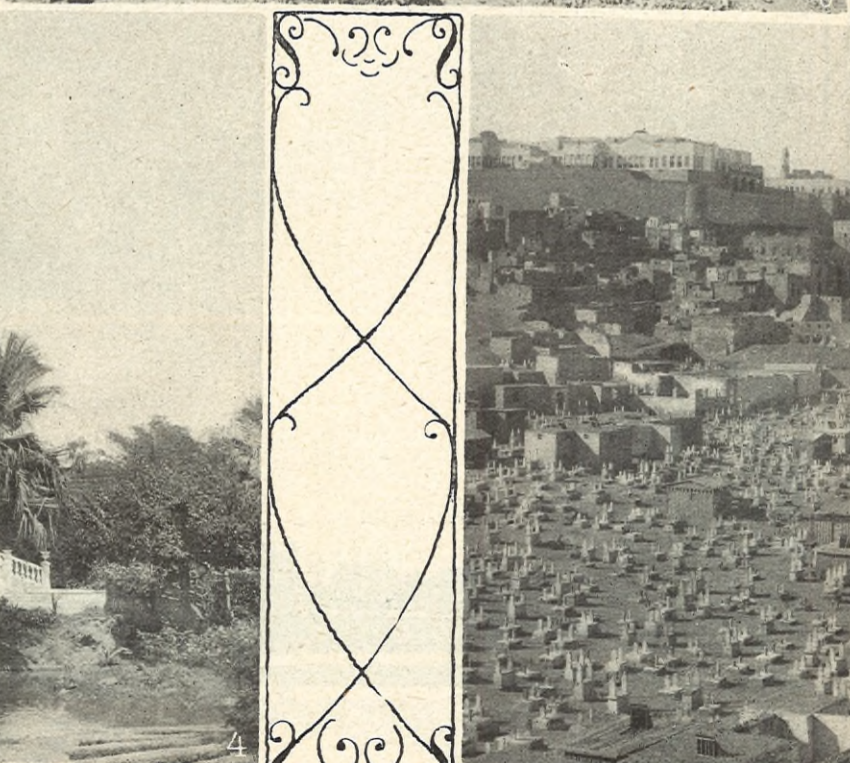
DET DRAR IHOP TILL STORM i faraonernas gamla rike, i det att den för samfärdseln med Ost-Asien så viktiga Suez-kanalen starkt hotas af ett turkiskt angrepp. Då dessutom uppror utbrutit bland arabstammarna i Egypten, ha engelsmännen sammanfört stora truppmassor för att skydda sina intressen i landet. Utom Egyptens politiska och kommersiella betydelse för England har det en mängd natursköna frakter att uppvisa, som gör det åldriga riket till en af de kostbaraste juvelerna i Englands kolonialkrona.

Vår här meddelade måleriska bildserie återger dels olika Nilpartier, dels vyer från Kairo samt af de i stadens närhet liggande pyramiderna, jordens väldigaste arkitektoniska minnesmärken. Dessa, som under loppet af 5,000 år varit utsatta för överkan af olika slag, men trotsat fornlidens barbarer, skulle dock knappast kunna motstå nutidens kanoner.

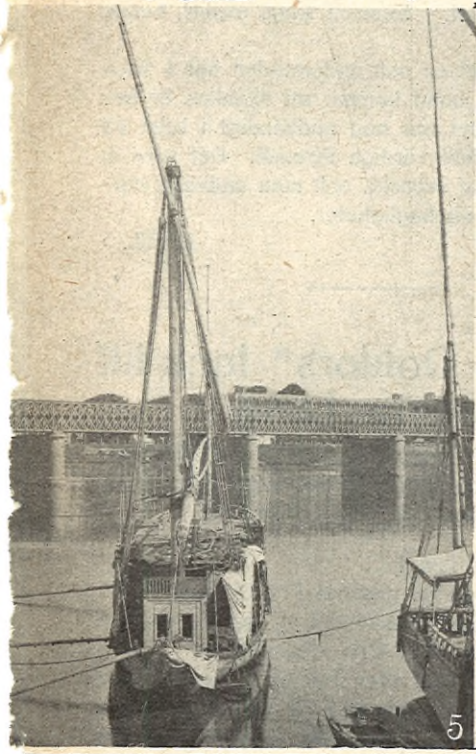
Bild 8 — en tillfällighet har gjort att numren nämnas i ordning — är en utsikt öfver Kairo, å hvilken man urskiljer Citadellet, omgivet af sina höga murar, hvilkas byggnadsmaterial tagits från pyramiderna. Den, som grundlagt denna

1 och 9 Tempelbyggnader på ön Philæ i Nilen. 2. Staden i Kairo. 3. Kasr-el-Nil (stora Nilens ö). 4. Exteriör af Gizepalatsen i Kairo. 5. Kasr-el-Nil (stora Nilens ö). 6. Cheops- och Chefren-pyramiderna. 7. Cheops- och Chefren-pyramiderna. 8. Citadellet, Kairo. 9. Klipplandskap vid Assuan. 10. Det stora katarakthotellet vid Assuan. 11. Klipplandskap vid Assuan. 9 - 11 Leipziger I

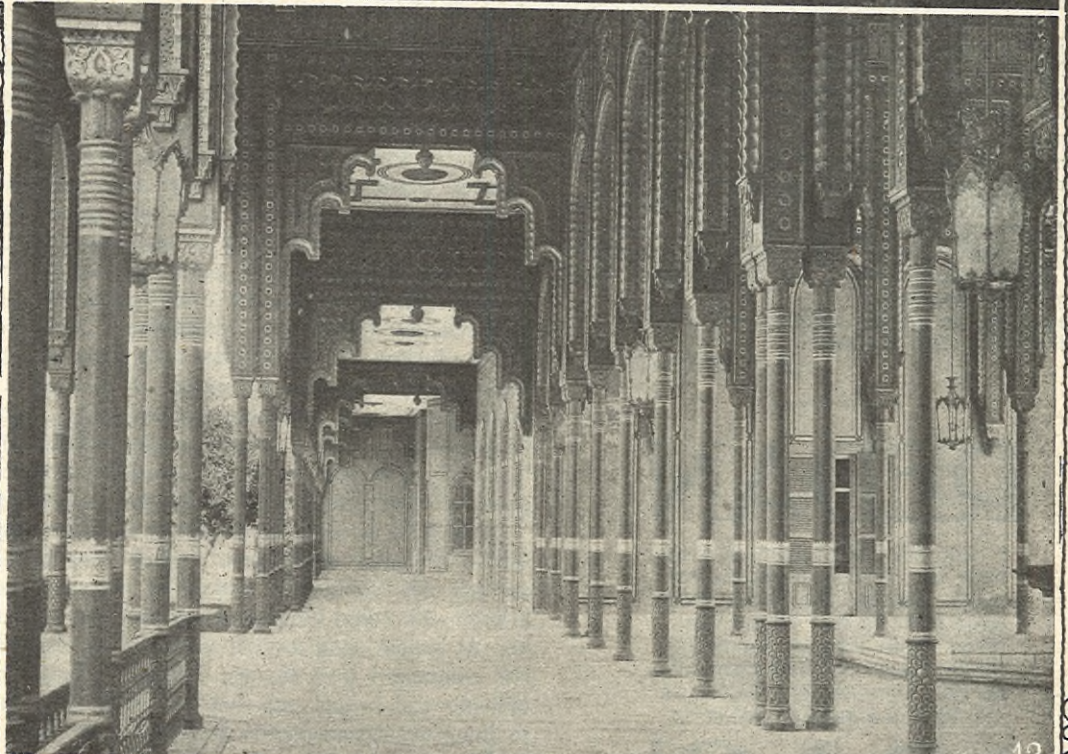
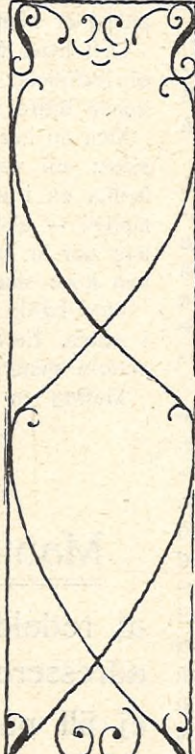
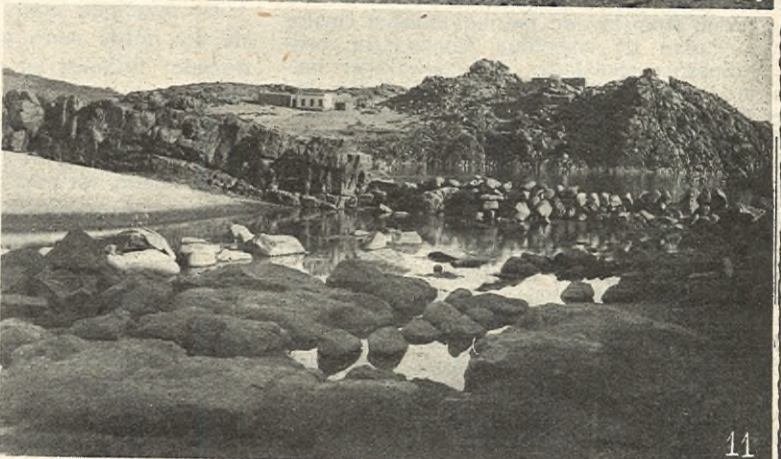
AS HOTADE LAND.

fästning är Saladin, välbekant från korstågens historia. Majestätisk höjer sig med de tvenne höga minareterna och kupolerna Mohammed Alis alabastermoské, som räknas till det moderna Kairo's vackraste byggnader. Moskéen uppfördes under åren 1824-1857 af en grekisk byggmästare, som till mönster tagit moskéen Nuri Osmanije i Konstantinopel. Mohammed Ali-moskéen är af särskild betydelse, då genom dess upprättande byggnadskonsten, som en lång tid legat nere i Egypten, härigenom fått ett uppsving. Den verkar imponerande genom sin storlek och det vackra materialet, gulaktig alabaster, som man användt till beklädnad af murytorna. I det inre finnes ett mausoléum öfver moskéens grundläggare och Egyptens nydanare, Mohammed Ali, hvars regering varit i hög grad välsignelsebringande för landet. Nederst å bilden synes arabkyrkogården med sina grafvar, pietetsfullt prydda med mausoléer öfver förnämna turkar och massor af fullkomligt monotypa minnesvärdar af enklare slag.

Kairo var under faraonernas glansperiod, hvad Rom senare blef för kulturen. Det är emellertid först i midten af 1800-talet, som metodi-

ssun vid Nilen. 3. Den arabiska öken vid Mohattan-
byrigan i Kairo). 6. Utsikt öfver Nilen från Elefantön,
ammed Ali- moskéen och arabkyrkogården i Kairo,
o vid öfre Nilen. 12. Gize- palatsets inre. 1, 2, 3, 6
resse Büro.

ska utgräfningsar af ruiner och grafvar företagits af europeiska arkeologer, hvilka till British Museum i London och Louvern i Paris samt många andra samlingar hemfört en ej obetydlig del af de förnämsta fynden. För några decennier sedan har exportförbud på antikviteter utfärdats och Egypten får hädanefter behålla sina uppgrädda skatter. År 1858 grundlade den framstående egyptologen Mariette Pascha ett museum för egyptiska fornsaker i Bulak, en liten förstad till Kairo. Samlingarne flyttades på 1890-talet till Gizepalatset på den i Nilen liggande ön Gize, till hvilken man kommer från Kairo medels den stora Nilbryggan, Kasr-el-Nil, vid hvilken äro förtöjda de egendomliga debajjas, Nilbåtarna, bild 5. Gizepalatset (bild 4) är en modern byggnad, uppförd under åren 1863-1868 af den tyske arkitekten Franz-bey på uppdrag af den praktälskande khediven Ismail, som låtit dekorera det inre med den största orientaliska lyx. Khediven ville åt sig åstadkomma ett residens, som skulle öfverträffa alla andra slott. Han påminde i viss grad om faraonerna, pyramidernas upphöfsmän. Ismails lustslott, som lär hafva kostat några hundra miljoner francs, har omgifvits af en vacker trädgård med de utsökta växter och träd. En interiör af Gizepalatset (bild 12) återgifver en praktsal i alhambrastil. Rummen äro inredda dels i orientalisk, dels i modern europeisk stil. Särskildt lägger man märke till onyxrummen, som kostat 75,000 francs hvardera, och det med blått siden från Lyon beklädda rum, hvilket en gång tjänat som bostad åt kejsarinnan Eugénie. Som ett exempel på att khediven icke skydde utgifter må anföras, att han betalade 10,000 francs paret för sidengardiner från Paris. De dyrbara möblerna äro nu för länge sedan sålda och byggnaden, i hvars salar khediven Ismail firade sina glänsande fester, såsom vid Suez-kanalens invigning 1869, och där vackra haremsdamer tillbrakte sin sorglösa tillvaro, var sedan under en kortare tid lokal för Musée des Antiquités Egyptiennes et Service des Fouilles (Museum Kasr-el-Nil). Nu har slottet inredds till hotell och de kulturhistoriska samlingarne fingod äntligen 1903 i Kairo en för museiföremål lämplig med takljus försedd lokal, som har en golvyta af icke mindre än 14,000 kvm. Under öfverinseende af den framstående musikdirektören Gaston Maspero hafva de rikhliga samlingarne ordnats. Kolossala stenstoder och sarkofager omväxla med mindre föremål. Man återfinner här stoder af Gizepyramidernas upphöfsmän, konungarne Chefren och Menkere samt mumier, smycken och husgeråd, hvilket allt på ett förträffligt sätt tjänar att belysa lefnadsförhållandena bland de gamla egyptierna.

Cheops- och Chefrenpyramiderna återges på bild 7. I förgrunden ligger hotell Mena, som är uppförd af stenar från pyramiderna. Det var här konung Gustaf och drottning Victoria såsom kronprinspar en längre tid bodde under sin vistelse i Egypten. Hotellet är för öfrigt mycket besökt af bröstsjuka, på hvilka den milda rena luften inverkar gynnsamt.

Cheopspyramidens höjd, som varit 147 meter, är nu, till följd af att toppen delvis förstörts, 137 meter. Som en jämförelse må nämnas att jordens högsta kyrktorn, Münstern i Ulm, är 161 meter, Kölnerdomen 156 m., Kafedralen i Rouen 149 m., Nikolaikyrkan i Hamburg 144.2 m., Münstern i Strassburg 143 m., Peterskyrkan i Rom 138.7 m. och Stefansdomen i Wien 137 m. Den sistnämnda är sålunda lika hög som Cheopspyramiden nu är, och denna pyramid hade i sitt ursprungliga skick endast öfverträffats i höjd af 3 kyrkor. Cheopspyramidens stenmassor skulle enligt beräkning räcka till att uppföra en mur utefter Frankrikes gräns. På toppen af pyramiden eller rättare plattformen finnes bland namn äfven Jenny Linds inhugget.

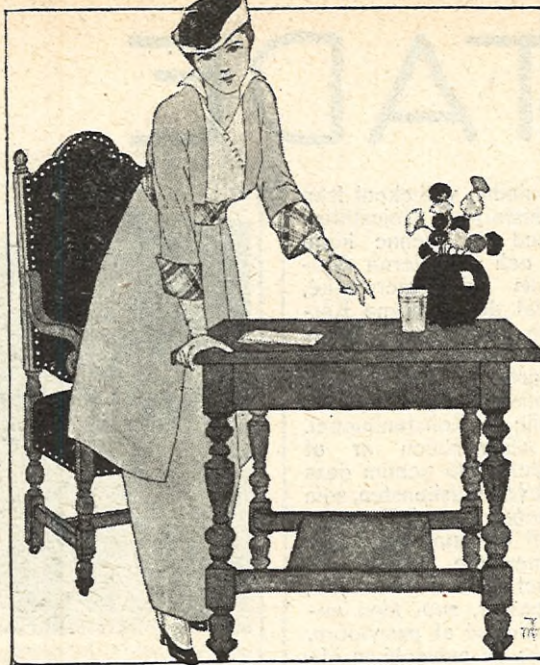
Angående de öfriga bilderna hänvisas till underskrifterna inom klichéen.

N. V. HAGSTRÖM.

REDAN

i dag bör Ni prenumerera på Idun, de svenska hemmens tidning! Om Ni icke redan förut gjort det! Ju förr Ni prenumererar, desto tidigare komma de första numren af Idun Eder tillhanda. Prenumerera därför på Idun om möjligt redan

I DAG!

Älskvärdt och näsvist kring dagens »on dit».

SAMFUNDET DE NIO", DET UTVALDA vitttra sällskap, som disponerar Lotten v. Kræmers donation för understöd åt litterära skriftställare, har efter en lång och krånglig start, där farsmotiv icke saknats, kommit så pass framåt, att en första utdelning af medlen kan ske om några månader. Man har låtit offentliggöra en notis, hvori följande vink för framtiden ges:

"De principer, efter hvilka utdelningen kommer att ske, torde mera gå ut på att belöna framstående förtjänst än egentligen behöfvande författare."

När det säregna innehållet i fröken von Kræmers testamente blef känt, funnos här åtskilliga som menade, att psykiatikerens omtalade utredning af frågan, huruvida fröken v. K. varit vid fullt förstånd eller ej vid affattandet af detta testamente, var alldeles öfverflödig. Man kunde nämligen ur svensk synpunkt anse det utan vidare klart, att en person, som skänker sin förmögenhet till litterära syften, ingalunda har något förstånd. En normal och allvarligt sinnad svensk välgörare donerar till sjukhus eller idiothem. Troligen var det en sådan sund nationell tankegång, som låg bakom arvingarnas harmsna protester.

Af den nu offentliggjorda notisen märker man strax, hur de vidsynta och skarpsinniga nio medlemmarna af nämnden vilja bemöda sig om att realisera fröken von Kræmers osvenska tanke så äktsvenskt som det öfver hufvud är möjligt.

Enligt urgammalt, ja, man kan säga klassiskt, svenskt åskådningssätt böra författare sakna ekonomiska tillgångar och helst så småningom svälta ihjäl. Sannolikt hade den originella fröken von Kræmer genom sina pengar, fördelade af kännare med objektiv psykologisk urskilning, velat bidra till att afhjälpa det ekonomiska trycket på den litterära banan och skapa en smula arbetsro och arbetsglädje åt unga och ännu jämförelsevis okända författare, d. v. s. de i egentlig mening behöfvande. "De nio" ha nu skyndat sig att korrigerat detta bisarra och litet löjlige infall af fröken von Kræmer.

Därmed ha de ställt sin inrättning au niveau med själfva Svenska akademien, hvilken som bekant skänker sitt Nobel-guld endast åt åldrade celebriteter och enligt bibelordet, att den som mycket har, åt honom skall mycket varda gifvet. Därmed har samfundet gett sig en officiellt svensk och aktningvärd prägel och kan med stolt förtröstan se tiden an. "Framstående förtjänst" — det låter ju gentill och det kastar glans redan i förväg öfver vår privata akademi. Alltså: t. ex. Selma Lagerlöf och Heidenstam, svenska folkets favoriter, ha nå-

got hopp om att äfven här få en liten förstärkning af de medel, som tillåta dem att föra en i ekonomiskt afseende ganska dräglig tillvaro.

Så ha "De nio" beslutat. Och detta fastän en speciellt proletärintresserad radikal invalts i det illustra sällskapet. Som ett slags expert, kunde man förmoda.

De litterära prisen och understöden här i Sverige torde efter hand komma att skänkas åt berömda döda. Det blir nog nödvändigt i brist på lefvande, n. b. fullt värdiga föremål. Det vore ju så utomordentligt svenskt, och man undveke därmed en hel del obehagligheter.

BAZIL.

En "Fru Doktors" tack till Mogens Lang.

VI HA HAFT NOJET MOTTAGA NEDANSTÄNDE vackra och älskvärda skrifvelse från praktläkaren i Göteborg dr Thora Wigardh:

Mogens Lang!

Vill Ni mottaga en gammal Fru Doktors tack? Icke är jag just sentimental — gamla doktorn har hunnit växa från den egenskapen — men nog var det liksom litet fuktigt i ögonen, när jag lade från mig Idun med Er sista karaktärs-skiss i serien Fria valet. Jag är Eder tacksam att jag fått läsa så vackert erkännande ord om oss kvinnliga läkare, innan jag slutar min långa sträfsamma bana. I hastig rad kommo minnena fram... Hur jag som barn lekte doktor med mina syskon, men alltid fick höra, att kvinnor voro förbjudna att blifva läkare. Hur jag som 10-åring stod vid min dödssjuka faders säng, när han i juni 1870 läste upp ur tidningen, att riksdagen beslutat lämna kvinnor tillträde till universitetet. Hur barnet då jublande ropade: "Nu kan jag bli doktor!" Hur jag som fattig ung lärarinna hånades, när jag ville börja läsa på studentexamen. — Sätt flickan på hospitalet — sade en ansedd man till min mor — ni måtte väl förstå att hon är galen!

Då fanns ännu ingen kvinnlig läkare i Europa. Jag minns också hur en dam i Uppsala sade till mig: En kvinna, som vill sitta samman med unga män och skära i nakna lik, hon är icke bättre än en prostituerad...

Hur alla höjde sina händer i beklagande, när jag gifte mig med min studiekamrat: "Arme man, aldrig hela strumpor! Arma barn till en mor, som aldrig är hemma!"

Och hvad fick jag icke utstå af kif och rent af förföljelse från manliga kollegers sida. Alla gamla bittra minnen...

Men nu har jag all den lycka Ni talar om i Er skiss: ett vackert hem — gamla trofjänare, af hvilka en i dagarna fått Patriotiska sällskapets medalj — älskade barn, som säga så rart: "Det mor gör är bra" — ett tjugoårigt samarbete med min käre studiekamrat och man har jag haft.

Men hårda strider lämna många ärr efter sig i själen. Edra ord kommo dem att mjukna och smärta mindre.

Mottag en gammal kvinnas tack!

THORA WIGARDH.

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

Lär barnen att lyda,

så faller både eder och dem allt det andra till. — I dessa ord skulle man kunna sammanfatta kvinnlig pedagog — själf moder — har att säga om de sunda, på samma gång enkla och djupgående erfarenheter hon vunnit af uppfostrans alldagliga och i regel föruskade problem.

Jag var för en tid sedan i en familj, som har en åttaårig son. Pojken satt och lekte på golfvet bredvid mig, modern sysslade i rummet intill.

Så ropade modern. Ingenting antydde, att pojken hörde henne. Hon ropade igen. Pojken fortsatte att leka utan att svara.

— Men hör du inte, att mamma ropar? frågade jag.

Pojken såg upp och svarade fullkomligt troskyldigt:

— Jo, men hon har inte ropat mer än två gånger än!

— Och när tänker du svara?

Svaret kom fortfarande aldeles afväpnande i sin fullkomliga naivitet:

— Ja' brukar alltid komma tredje gången.

Eller öfversatt:

— Hvad ni stora alltid är dumma och trög-tänkta. Jag fäster mig naturligtvis aldrig vid några tillsägelser, förrän jag vet, att de äro allvarligt menade. Med några få enkla experiment har jag uttrönt, att min mamma aldrig menar allvar förrän tredje resan, och slutsatsen måtte du kunna dra själf...

Alltså ett fullt utbildadt system på empirisk grundval. En enkel psykologisk kalkyl, på hvilken han i trygghet kunde bygga.

Nu ropade mamma mycket riktigt igen, och nu reste sig hennes öfverman i reflexionsförmåga mycket riktigt. Det var dock något visst dröjande i hans hörsammande, som antydde att han höll på att experimentera sig fram till möjligheten af att utan våda gå ända till fyra.

För egen del kunde jag ju skylla den svarslöshet, i hvilken dialogen å min sida utmynnat, därpå, att man "inte skall tränga sig mellan barken och trädet". Men jag kunde ju inte undgå att se, att här hade redan något mera förrådiskt och svåråtkomligt än en tillfällig obehörig inblandning begynt att spränga bark och träd i sär och att sjukligt angripa dem båda. Var det verkligen lifvets nödvändiga gång?

*

Denna lilla episod stod lifligt för mig, när jag någon tid efteråt i den utmärkta amerikanska tidskriften "The Outlook" läste en uppsats "Teaching Concentration" af Elizabeth Childe. Hvad den går ut på sökte jag att sammanfatta i de ord, hvarmed denna artikel inleddes. Men jag kan icke motstå frestelsen att lifet närmare antyda den klarsynta lärarinnans tankegång. Det är nämligen icke för att ge utlopp åt några vackra teorier i det blå, som hon tar till orda, utan för att med sina egna erfarenheter, fotade på rika tillfällen till jämförelser och vunna goda resultat, komma andra mödrar och uppfostrare till hjälp.

*

Det skall rättas i tid, hvad som rakt skall bli. Mrs Childe börjar med att påpeka, att de flesta föräldrar tyckas vänta på, att barnen skola bli "förståndiga", innan uppfostran på allvar tar vid. Att först dressera barnen "i frihet" några år kan ingenting betyda. Ända tills de äro en tio, tolf år är det ju så lätt att göra intryck på dem. Och redan dessförinnan tar ju skolans uppfostran vid.

Medgifvet — men det är v a n a n, som är grunden för all uppfostran. Redan vid fem

års ålder har barnet en massa vanor som bli bestämmande för hela dess framtida utvecklingsmöjligheter. Det barn, som icke från början fått lära sig koncentration, kommer sannolikt aldrig att riktigt göra det. Först och främst — ända från vaggan — måste det lära sig att lyda, d. v. s. behärska sin viljekraft i en viss riktning. Att viljelöst låta sitt intresse absorberas af något som händelsevis fångslar uppmärksamheten är raka motsatsen till medveten koncentration. När modern kallar, måste barnet ha klart för sig, att absolut ingenting annat duger än att rikta hela sin uppmärksamhet på hvad hon säger. Koncentrationen, själfbehärskningen, viljeriktandet börjar med det minsta. Barnet märker, att det icke är världens medelpunkt. Samtidigt med att det så får en mera sund uppfattning af omgifningen, blir det dock icke mindre nyfiket på företeelserna. Barnet frågar ju om allting. Här kommer nu uppfostrarens andra stora chance. Han eller hon står på en förtrolig, kamrattlig fot med det lilla människofröt, samtidigt med att barnet har en hälsosam känsla af sin plats och sin begränsning. Det skriker icke efter månen, det frågar om den. Och om nu hvarje dess fråga tas på allvar och samvetsgrant besvaras efter måttet af dess fattningsgäfv, så skall man snart finna, att något planlöst "evigt" frågande icke förekommer. Själfbehärskning och koncentration heta tyglarne fortfarande. Då barnet icke på alla kanter föses undan med snäsiga eller bekvämt undvikande och intet sägande "förklaringar" lär det sig från början att behärska sitt frågande. Och eftersom det endast undersöker problemen i den mån det spontant upptäcker dem, koncentrerar det hela sitt brinnande intresse på svaren, så snart det har förmöjelsen af att man uppriktigt söker hjälpa det till rätta.

Mrs Childe säger, att hon af sin egen dotter fordrade absolut (men gifvetvis aldrig oersonlig) lydnad från det hon låg i vaggan. När flickan var två år, hade hon fullständigt lärt sig att lyda, på samma gång hon var hängifvet "buss" med sin mamma. Hon frågade mycket, lärde sig häpnadsväckande tidigt att tänka, analysera och lägga ihop själf, och gjorde sina frågor med allt större urskillning. Modern bekänner, att hon under dessa år knappast vågade gå ufom räckhåll för konversationslexikonet. Hon bluffade aldrig med den lilla, och behöfde aldrig uppmana henne att "höra hvad hon sade". Innan flickan var fyra år, hade hon fullständigt upphört att skrika. Var hon ledsen, grät hon stilla och behärskad, och eftersom man aldrig förolämpat henne med något idiotiskt tröstande "Titta, titta", då något verkligt felades henne, lät hon sig nu af ingenting lättare trösta än af ett nytt brottstycke ur den lifvets underbara saga, som för hvarje dag framstod för henne i allt mera fångslande rikedom.

Mrs Childe berättar icke detta för att på minsta sätt låfa påskina, att flickan var ett underbarn. Tvärtom, hvarje normalt barn borde, säger hon, af sina föräldrar få denna hjälp till lydnad och därigenom själfbehärskning, till förnuftigt utnyttjande af sin naturliga nyfikenhet och därigenom förmåga af koncentration och intellektuell själfverksamhet. Flickan har haft märkvärdigt "lätt för sig" i skolan, men så har hon heller aldrig drömat i timvis öfver hvad som endast kräver en kvarts koncentreradt arbete. Hvar sak har sin tid, en sak i sänder. Men denna regel måste, genom vanan att ingenting annat "går an" vara rotad längst in i barnets instinkt, hemmet kan aldrig få skjuta öfver sin plikt och sitt ansvar härutinnan på skolan, ty uppfostrans fasta grund bör vara lagd in n a n Kindergårdensåldern inträder.

Lydnad och själfukt af uppmärksamheten skänka icke begåfning, men de utgöra den enda förutsättningen för det fulla utvecklandet af de andliga möjligheter som finnas.

Den moderna "förståelsen" för barnet, hvilken kräver att allting skall insockras med något som gör det "intressant" och begärligt, hvilken kringgår hvarje hämsko på den "fria och naturliga" utvecklingen, är såsom läran ofta tolkas och tillämpas, i hög grad onaturlig och falskt sentimental. Som en reaktion mot det gammaldags blinda och oförstående tyranniet (om det nu var så farligt) förstår man ju lätt den moderna strömningen. Men hur ofta det än upprepats att frihet och själfsväld inte äro likvärdiga, behöfver det likafullt predikas en gång till, icke minst på uppfostrans område.

Det är icke så säkert, att det är för barnet, som modern är svag, så mycket som för sin egen bekvämlighet. Hvarför skulle hon annars föreslå det att "gå ut och leka" för att bli af med en efterhängsen fråga? Att modern ägnar barnet tid och omtanke är icke nog, hon måste tala, uppriktigt och förtroligt tala med det också. Att hon älskar det är icke nog, hon måste icke låta det "växa ifrån sig". Att hon ägnar det kroppslig omvårdnad är icke nog, barnet kräver intellektuell sympati i lika hög grad för sin trifsels. Att hon leker med det är icke nog, hon måste låta det komma till ärligt tankeutbyte med barnet också.

Det är bara naturligt för ett barn att vara hos sin mor, det är bara normalt, om det lyder henne, och det är nödvändigt också. Det är bara naturligt, att det "frågar", och naturligt, att det väntar verkliga svar på sina frågor.

Intet verkligt resultat kan nås i lifvet utan en koncentrerad viljeansfrängning. Bristande koncentrationsförmåga, slarv, flaxighet, ett jäktande behof af ideliga yttre förströelser, som ju i sin tur ytterligare splittra uppmärksamheten äro rotade i till vana blifven uppmärksamhet, en ovana som barnet bör värnas för lika tidigt som det hindras från att suga på tummen.

Ja, så ungefär, fast kanske inte i de ordalagen, pläderar den amerikanska författarinnan för hvad hon anser vara all uppfostrans A och O, lydnad och koncentration. Det är ju närmast amerikanska barn och förhållanden hon har för ögonen, men hennes synpunkter torde äfven innehålla åtskilligt af värde för svenska mödrar och uppfostrare.

PETER NORDEN.

Iduns fria val.

DE TAFLANDE I IDUNS FRIA VAL BLI NU för hvar dag allt flera. Reglerna för täflingen förbjuda oss att titta efter i kuverten för att se åt hvad håll vår läsekrets smak lutar. Vi få därför vänta med att stilla vår nyfikenhet till täflingens utgång den 1 februari. Det har kommit till vår kännedom, att många täflande befinna sig i valet och kvalet och ha svårt att fatta beslut. Dem och alla öfriga af våra läsare, som ännu ej insändt sitt täflingskuvert, uppmana vi att med ett raskt val befria sig från sådana kval och att sedan med jämnmod avvakta täflingens utgång. Hoppet återstår ju hvarje täflande, att hans instinkt ledt honom till den mest populära af alla herrarna och damerna, och att en blid slump sedan leder prisnämndens hand så att just hans täflingskuvert blir öppnadt först af alla. Angående täflingsreglerna och de nio lockande penningprisen hänvisa vi till Idun Nr 1 för 1916.

Täflingskuvert, med påskriften "Iduns fria val", och försedda med välgörenhetsmärke böra insändas före den 1 februari till Iduns redaktion, Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Från scener och estrader

KONSERTFORENINGENS sista konsert på det gamla året med Brahms symfoni i f-dur skänktes med sin eldiga och dådriska grundstämning liksom ett löfte, att det nya året skall mötas af en mänsklighet, hvars kraft ej vänder sig mot en tillintetgörande utan mot en uppbyggande gärning. Efter Brahms följde ett orkesterstycke "Våren" af Glazounow, en rätt billig och söt naturskildring i toner, af hvilken intrycket försvann inför Wilhelm Stenhammars af honom själf spelade andra pianokonsert d-moll, som visserligen ej tillhör hans ingifvelserika- ste verk, men som äger effekter, hvilka också kommo fullt till sin rätt i komponistens brusande spel. Brahms var äfven företräd på föreningens konsert trefondagen, denna gång med en intagande violinkonsert, utförd af en gästade artist fröken Gunna Breuning. Hufvudnumret bestod af Gustaf Mahlers sjätte symfoni, delvis en naturkatastrof i toner,

under året. 1915 har nu inte varit så värst gifvande som revyår, men det hindrar inte att både Emil Norlanders "Stockholmsjobb" på Södra teatern och signaturen Ottens "Här jobbas eller det stora beslaget" på Folkteatern innehålla ett och annat att skratta åt, äfven om den förres vitzar göra chock mot ens bättre jag. — Ej heller i Göteborg och flera andra städer undgår man revyerna, hvilket bevisar smittans jämna spridning. Hvem hittar på ett revyserum? Det är visst det enda, som nu återstår att uppfinna. Ty R ö d a K v a r n, Sveriges elegantaste biograf, är redan ett fait

accompli. Invigningen af de charmanta lokaliteterna med galonerade vaktmästare, liljekonvaljbuketter och konfekt — allt gratis — åt publiken, kunde icke varit finare. Programmet saknade ej underhållande moment, men det "romantiska drama" M:me Thèbes borde ha blifvit ett fiasko, så uselt var det. ARIEL.

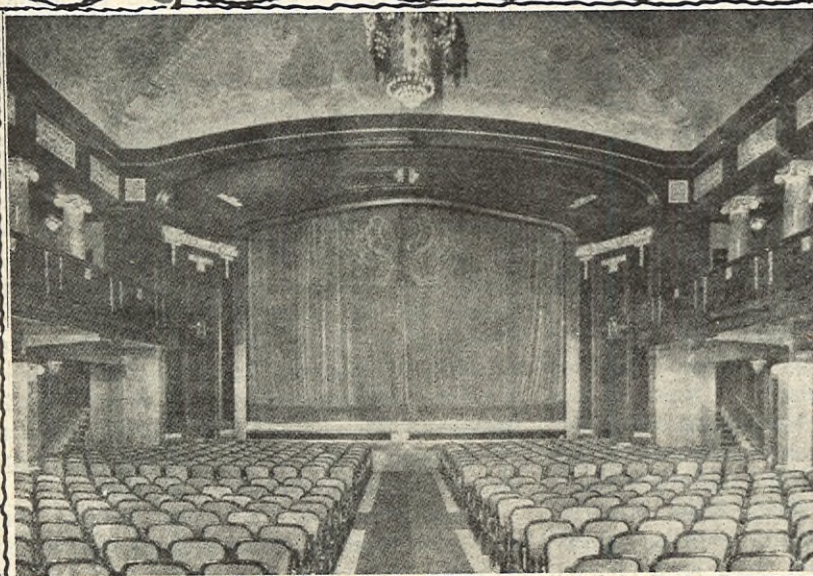
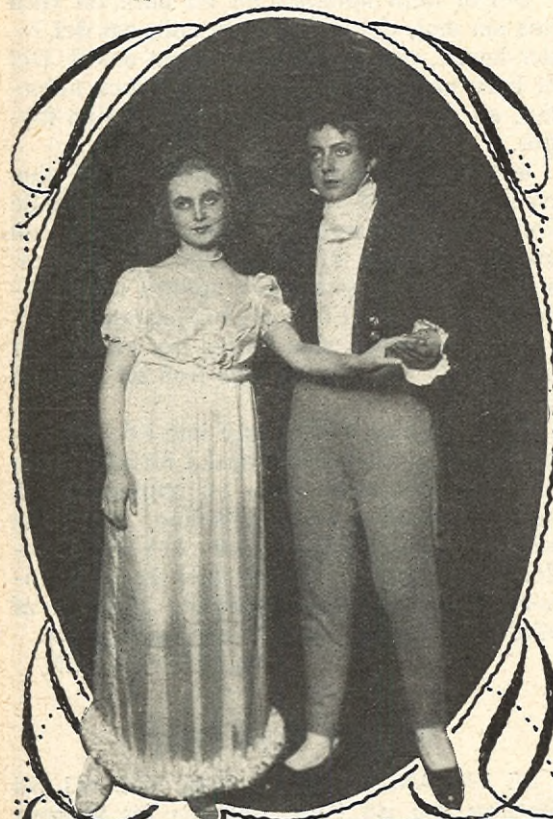
för att kort karaktärisera det gigantiska verket. — I Oscars kyrka gaf direktör Patrik Vretblad nyligen en särdeles anslående konsert, hvars program var byggt på Johan Helmick Romans kompositioner, denne fine och halft för-gätna svenske musiker, om hvilken direktör V., som bekant, skrivit ett större analyserande verk. De nu gifna kompositionerna utgjordes af smekande vackra arior och kantater, sjungna dels af hr John Forsell dels af fru Davida-Hesse-Lilienberg och instrumentalt framförda af direktör Vretblad och fru Karin Vretblad.

En operaföreställning af största intresse blef repriserna af Richard Wagners "Ragnarök" med uteslutande svensk rollbesättning. Herr Schwabacks Sigfrid och fröken Larséns Brynhilda presterade såväl vokalt som dramatisk en storstilad folkning af de respektive uppgifterna. En debutant i Gudrunas uppgift, fröken Ljungberg, var rätt lyckad. —

Intima teatern förbereder Strindbergs "Gustaf III", men ger under tiden Ludvig Thomas kvicka, från Svenska teatern bekanta lustspel "Moral", som godt kan ses om igen hufvudsakligen för herr Bäckströms och fru Eras-toffs skull.

Nyårsrevyerna strejka inte. deras författare äro de mest punktliga människor i samhället, och de infånga omsorgsfullt i sitt tittskåp allt som händt

Öfverst: Ur nyårsrevyn på Södra teatern. Sidobilderna. Ur nyårsrevyn på Göteborgs stora teater. Nederst: Från Röda Kvarn. Salongen. Vestibulen. — Ateljé Jæger, Anna Backlund, O. Ellqvist foto.

SVALÖFS

SNABBKOKANDE KORN- FLINGOR

tillverkas under sträng tåharekontroll utestutande af bästa svenska tvårådiga korn, duga lämnna finnas *titt gröt, vätting, soppor, pudingar, bakverk, tebröd, pannkåkor m. m., en välsmakande, näringsrik, lättsmätt och fullkomligt ren föda samt att få i hvarje välsorterad specerifärd.*

Allmänna Svenska Utsädes A.-B., SVALÖF

SKULTUNA KOKKÄRL
En punkt äro alla husmödrar eniga:
äro bäst!

Husmödrar
som äro praktiska använda

Gahns Skursåpa

till sina diskbänkar, kökskär, golf och allt omåladt.
Henrik Gahns A.-B., Uppsala.

KÖKSALMANACK
Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 16—22 jan. 1916.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; strömmingslåda med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te med giffjar. Middag: Jordärtskockspurè med ostkrutong; stekt, färsk oxtunga med brynt potatis och ärtor; bäjersk kräm med jordgubbssaft.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; potatisplättar med lingon; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Riskroketter med tomatås och potatis; körsbärsoppa med skorpor och vispad grädda.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; fläskkottletter med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt torsk med smält smör och hackade ägg samt potatis; krämgröt med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; stekt sill med grädda och lök samt potatis; kaffe eller te. Middag: Kokt köttkorf med stuftade turska bönor; kabinettspudding med vaniljsås.

TORS DAG. Frukost: Smörgåsbord; schnelklopps med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; ugnspannkaka med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt pannkaka (rester från torsdag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt, brynt lambringa; lingonpäron med vispad grädda.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Laxpudding med korintsås; krusbärsoppa.

RECEPT:
Jordärtskockspurè (f. 6 pers.). 1 1/4 lit. jordärtskockor, 1/4 rotselleri, 1/2 lit. vatten, 1 tsk. salt, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 1 1/2 lit. klar buljong, salt,

hvitpeppar, socker, 2—3 äggulor, 1 dcl. tjock grädda.
Beredning: Jordärtskockorna sköljas, skrapas (helst under rinnande vatten), sköljas ånyo och få ligga 1 tim. i 1 1/2 lit. vatten, tillsatt med 2 msk. ättika och 2 msk. hvetemjöl, för att ej bli mörka. Selleriet skalas, skäres i tärningar och lägges tillsammans med jordärtskockorna. Tolf små runda jordärtskockor fräntagas, kokas särskildt i litet buljong och serveras i soppan. De öfriga sättas på i det kalla vattnet, tillsatt med saltet, och få koka tills de äro fullkomligt mjuka, då de passeras. Smör och mjöl fräses 2 min., purén och buljongen spådas på och soppan får koka 5 min. Den afsmakas med kryddorna. Äggulorna och grädden vispas upp i soppskålen, purén hålles i under vispning och serveras med jordärtskockorna och ostkrutong.

Stekt, färsk oxtunga (f. 8—10 pers.). 1 färsk oxtunga, vatten, 3—4 msk. salt.
Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 2 tsk. salt (10 gr.), 1/4 tsk. vitpeppar, 1/2 lit. kokande buljong, 3 msk. tomatpurè, 1 burk champinjoner (1/4 lit.).
Beredning: Tungan putsas och får ligga i vatten ett par tim., sättas på i kokande vatten, som bör stå nätt och jämnt öfver den, skummas och saltas. Tungan får sakta koka omkr. 2 1/2 tim., eller tills skinet nätt och jämnt kan dragas af. Den tages upp, och skinet drages af.

Smöret brynes i en liten långpanna, tungan lägges i och brynes i varm ugn, under den ofta öses öfver med smöret. Den beströs med kryddorna, spådas med buljongen och får steka 1/2 tim., hvar- under den öfveröses omkr. hvar 10 de min. Tomatpurén och champinjoner- na tillsätts och tungan får ytterligare steka 1/2 tim., eller tills den är fullkomligt mör. Den skäres på snedden i 1/2 cm. tjocka skivfor, hvilka sammanläggas, så att tungan vid serveringen ser hel ut på fatet. Garneras med champinjoner- na och persilja, serveras med brun champinjonsås, ärtor och brunt potatis.

Bäjersk kräm med jordgubbssaft (f. 6 pers.). 5 blad gelatin, 1/2 dcl. kokande vatten, 50 gr. strösocker, 4 dcl. jordgubbssaft, 3 dcl. tjock grädda.

Beredning: Gelatinet sköljes i kallt vatten, klippes i bitar och upplöses i 1/2 dcl. kokande vatten tillika med sockret, hvarefter jordgubbssaften tillsättes. Då blandningen är fullkomligt kall och börjar stelna; nedröres den till hårdt skum slagna grädden. En vacker bleckform sköljes med kallt vatten och beströs med strösocker, massan ihålles, och formen får stå på is 3—4 tim. När puddingen skall serveras, lossas den kring kanten med en spetsig knif, uppstjälpes på fat glasskål med tårtpapper och garneras med syltade jordgubbar, biskvier eller makroner.

I stället för jordgubbssaft kan hallon-, krusbärs eller körsbärs- saft användas.

Riskroketter (f. 6 pers.). 1 dcl. risgryn (100 gr.), 1 lit. vatten, salt, 1 burk champinjoner (1/4 lit.), 10 gr. torkade toppmurklor, vatten, salt.

Sås: 3 msk. smör (60 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 3 dcl. mjölk, 1 dcl. svampspad, 2 äggulor, salt, vitpeppar.

Till panering: 4 msk. mjöl (40 gr.), 2 ägg, 2 tsk. matolja, salt, vitpeppar, 1 1/2 dcl. stötta skorpor.

Till kokning: 1 kg. kokossmör. Beredning: Risgrynen sköljas i varmt vatten, påsätts i kokande, saltadt vatten och få koka tills de äro mjuka, men ej falla sönder. De upphållas i durkslag, öfverspolas med kallt vatten och få afrinna.

TELEGRAM.
Bestut och handling äro ett Prenumerera i dag på Idun

D. B. C.
Flytande Putskrä
för metaller.
Profva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.
Fabrikanter: Dorch, Bäcksin & Co:s A.-B. GÖTEBORG.

Behagligaste och effektiva afföringsmedel är Apoteket Vasens Laxermarmelad för stora och barn. Pris 1 kr. pr ask. Finnes på alla apotek.

För den nyfödde.
Komplett, elegant utstyrel 3 omg 18 pryd. plagg, välsydt af uteslutande bästa materiel. Förord. af läkare. Pris pr kartong 10 kr. »Presentkartongen», högfin kvalitet 14 kr Sänglinne, stort och praktigt, med vacker brodyr 5 kr. pr omgång
Fru Caspersson, Slottsgatan 9, Örebro.

Ingenieur-Akademie
Wismar a. d. Ostsee
f. Maskin.- Elekt.- Ing.
Byggnadsingenjör. o. Arkitekt.
Specialkurser för järn- betongarbeten, Skeppbyggeri, Automobil- och Luftskeppsmotorer.

ORIGINAL SINGER SYMASKINER
Världsberömda.
SINGER Co
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialer på alla större platser.

Hydrozon-Salva
för sårnader m. m.

FLYGLAR, PIANINON och ORGLAR
Högsta kvalitet. Begär prisäurant! Ömbud an- tagas.
AB ÖSTLIND & ALMQUIST
PIANO & ORGELFABRIKER A r vika
KUNGL. HOVLIVERANTÖR

Pensionsförsäkring.
Allmänna Enke- och Pupillkassan i Sverige
meddelar försäkring för pensioner till efterlevande änkor och barn.
Inträde är öppet för hvarje svensk undersäte, som med afseende å hälsotillstånd provas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom revers eller ock årliga premier.
All vinst tillfaller de försäkrade i form af årlig tillväxt af pensionen under den persons lifstid som betingat pensionen. Pensionstillväxten utgår f. n. med **4,5 procent** för år å det betingade pensionsbeloppet.
Prospekt portofritt. Adress: Storkyrkobrinken 11, Stockholm.

CLOETTAS GULD-CACAO
i vidstående förpackning säljes öfverallt
1 HEKTO 45 ÖRE

LUKULIN
I en punkt äro alla vackra damer eniga:
är bäst.
är effektivt, starkt bakteriedödande utan att angripa slemhinnan.
Bevarar tänderna starka och kritthvita.

SIDENHUSET
Stockholm.
Regeringsg. 32.
Detalj & Engros.
Damernas parad.
Är Skandinavien största firma för Sidenvaror, Sammet, Spetsar, Band, Ylle- och Bomullstyger, Damunderkläder, finare Tricotage, Handskar. P. D-Korsetter, Damkonfektion, alla slag Landets största detalj-Damskrädderi. Lyxbeställningsafd. 2 fr. upp. Populärafd. 1 fr. Profver & kostnadsförslag franko. Priserna erkändt lägre än i utlandets Sidenhus.

Vantar & Strumpor

MEDE **Lejon** MÄRKET!

FÖRSÄLJAS
I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS-MANUFAKTUR-
& KORTVARUAFFÄRER

Toppmurklorna sköljas, skällas i het vatten och vattenläggas dagen före de skola kokas. De kokas i samma vatten de legat i blöt, få afrinna och hackas fint tillsammans med champinjoner. Svampen fräses därefter i smöret, tills det är klart, då den klämmas upp ur smöret med en sked. Mjölet fräses med smöret 2 min., mjölken och svampspadet spådas på och såsen får koka 5 min. De uppvispade äggulorna tillsätts, risgrynen och svampen irörs och stufningen afsmakas med kryd-

dorna. Massan slås upp på ett fat, väl smordt med smör, samt överstrykes med smör på ytan, så att den ej hårdnar. — Då massan är fullkomligt kall, tagas därpå med sked portioner (omkr. 50 gr.), som läggas på ett bakbord, beströdt med mjölet. Kroketterna rullas i mjölet och formeras aflånga eller runda. De doppas i de hårdt vispade äggen, blandade med matolja och smaksatta med salt och vitpeppar. Rullas därefter i de fint stötta skorpona och få ligga 1 tim. att hårdna. Kroketterna kokas gulbruna i het flottyr och uppläggas på gråpapper att afrinna.

Garneras med persilja och serveras mycket varma med tomatsås samt potatis.

Kokt torsk (f. 6 pers.). 1 torsk på omkr. 1 3/4 kg., 1/2 msk. ättika, 2 1/2 msk. salt (43 gr.).

Beredning: Torskens bstrykes med ättika och skrapas väl från stjärten uppåt. Den rensas, sköljes mycket väl och torkas. Rommen och lefvern tillvaratagas, kokas hvar för sig i saltadt vatten och användas till garnering af fisken. Hufvudet, från hvilket gälarna borttagits, skäres af jämte stjärten, emedan de lätt falla sönder vid kokningen. De kunna kokas för sig och användas som garnityr eller griljeras och stekas. På den tjockaste

delen af fisken göres tre skåror på hvarje sida, fisken ingnides med saltet och får ligga ett par tim. Den kokas därefter i fiskkittel och fordrar stor uppmärksamhet vid kokningen, som försiggår på 10—15 min. Upplägges på varmt fat med sil, garneras med rommen och lefvern, skuren i skifvor, samt med persilja och små kokta potatisar. Serveras med smält smör och hackade ägg eller senapsås eller ock med kräftsås.

Krämgröt (f. 6 pers.). 3 msk. smör (60 gr.), 1 lit. mjölk, 2 del. hvetemjöl (1 hg.), 1/2 msk. salt (8 gr.), 1 msk. socker (15 gr.), 2 ägg-gulor.

Beredning: Två msk. af smöret smältes i en kastrull, mjölken ihålles, mjölet ivispas, och gröten får under vispning koka 15 min.

Kryddorna och de uppvispade ägg-gulorna tillsätts och gröten får sjuda. Sist iröres resten af smöret, och gröten serveras med grädd, mjölk eller saftsås.

Kabinettspudding (f. 6—8 pers.). Rester af sockerkaka, i tärningar (omkr. 5 del.), 1 del. korin-ter (60 gr.), 30 gr. succat, 4 ägg, 30 gr. socker, 4 del. god mjölk.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Sockerkakan, som bör vara skuren i små tärningar, lägges i smord och brödbeströdd tim-balform hvarftals med de väl sköljda korinterna och den hackade succaten. Äggen vispas väl med sockret, mjölken tillsättes och härmed fylles formen. Puddingen gräddas i vattenbad i ugn omkr. 1 tim. Uppstjäl-pes och serveras mycket varm med varm vaniljsås.

Puddingen beredes med fördel af allehanda rester af finare bakverk.

FARMOR.

(Forts.)

»Jag hade hoppats att Stig inte skulle säga något än. Jag tänkte resa bort och skaffa mig något arbete. Men så kom det en dag, när jag inte väntade det. Vi voro ute på en promenad, mamma och pappa och vi två. Pappa har ju försökt allt upptänkligt för att få oss tillsammans. De drogo sig långt efter, mamma och pappa, men Stig ville nödvändigt visa mig ett ställe, där det fanns så godt om blåsippor på våren. Naturligtvis fanns det inga då, det var de första da-garna i mars. Jag undersökte alla gömslen mycket noga, medan jag innerst inne var förfärligt rädd. Stig bara stod och såg på mig, och jag visste att nu skulle det komma. När jag till slut vände mig mot honom, tog han mina händer så

MUSTAD'S VÄXT-MARGARIN

Endast det bästa är godt nog,
Begär o. se till att Ni får MUSTAD'S

”BÄSTA-VÄXT”

där stilla och varmt som det är hans sätt, och så sade han: 'Lilla Maj, vill du bli min hustru?' Han sade inte mera, inte att han höll af mig gränslöst eller något sådant, men det hörde jag på hans ton, och det såg jag i hans ögon. Jag tänkte på honom, som har fått alla mina drömmar i så många år och inte brytt sig om dem. Och så tänkte jag på att jag nu skulle

göra en människa stor sorg. Jag stod där tvekande och orörlig, medan han hela tiden höll mina händer. Men så släppte han dem med en suck och sade: 'Då tala vi inte om det mera, käreste. Förresten var det visst förfärligt illa gjort af mig att fråga dig. Jag vet ju att jag kan bli blind när som helst. Hur skulle du kunna älska mig.' (Forts.)

X-Ray
KONSTGJORDT DAGSLJUS
medelst vanliga elektriska lampor!

Dagsljuset är den för ögat behagligaste belysningen, därefter kommer X-Ray långt före hvarje annan belysning.

X-Ray är vackraste och angenä-maste elektriska belysning för hemmen och kan åstadkommas överallt utan nämnvärd ökning i strömkostnad.

Om Eder armatur har någon slags skäl-form kan den i de flesta fall för ringa kostnad ändras till X-Ray-systemet.

Begär vår X-Ray broschyr N:o 3, som sändes gratis.

NORDISKA X-RAY REFLEKTOR A.-B.
Stockholm — Göteborg — Malmö

I VARJE HUSHÅLL
VARJE DAG

Kathreiners
MALTKAFFE

Etablerad 1847.

Allcock's PLÅSTER

EAGLE BRAND

FÖR njurå
kommor.

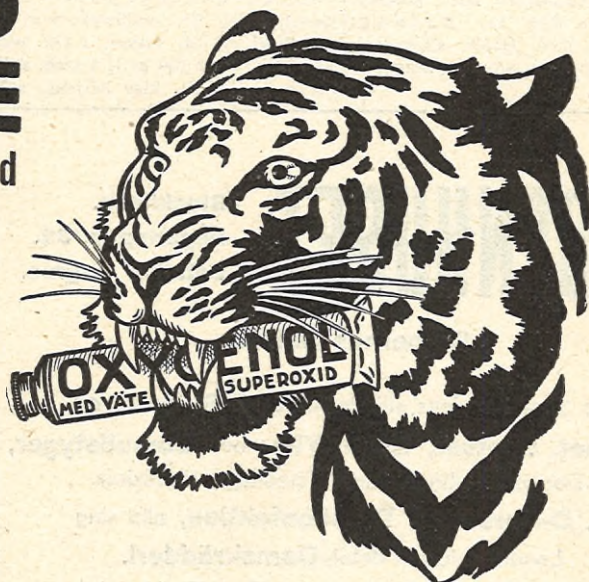
Använd alltid två stycken (se bilden) ett ovanpå vardera njure.

Vi hava funnit att plåstren pålagda på detta sätt utöva en mycket bättre verkan och de äro vida överlägsna de store klumpige såkallade njurplåstren.

Skulle Ni vara i bshof af ett piller,
TA DA UTAF **Brandreth's Piller** (Est. 1752.)
Fullkomligt vegetab. liska.
Vid förstoppning, gallsjuka, hufvudvärk, evindel, dalig matsmältning, etc.
FÖRSÄLJAS HOS ALLA APOTEKARE.
ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

OXYGENOL TAND CREME

med vätesuperoxid

stärker tänder och tandkött

Pr tub 60 öre.

Gymnastikdirektörsexamen
 afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
 Ny kurs börjar den 14 sept.
 Prosp. gen. **Kapten J. Thulin, LUND.**

Doktor A. Kjellbergs
 kurs i massage och sjukgymnastik.
 Begär prospekt! Stockholm.
 Mästersamuelsgatan 70.

Med. Dr. E. Kleens
 (ett-åriga) kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 t. m. Nr 37 Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp. Prospekt begäres städe under adress **Engelbrektsgratan 43 B, II.**

Kurs i massage och Sjukgymnastik
 STOCKHOLMS
MASSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
 Begär prospekt.

Vid Prof. Unmans Institut
 börjar d. 12 Jan. ny (ett-årig) kurs i **Massage och Sjukgymnastik.**
 Begär prospekt. Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

WERNERS SJUKHEM
 Nybrogatan 3.
 Riks Tel. 3509. Allm. Tel. 16348.

Mélanogéne,
 Diquemare — färgar hår, skägg och ögonbryn — håller färgen i månader.
 Pris kr. 5:— + porto. Försänd. disk.
Franska Parfymmagasinet,
 Hoflev., 21 Drottninggatan 21, Sthlm.

Afmagringsväv,
 — absolut verkande — oskadlig. —
 Pris kr. 4.50 + porto. Förs. disk.
Franska Parfymmagasinet,
 Hofleverantör.
 21 Drottninggatan 21.

OATINE,
 denna kraftiga, snöhvita naturprodukt, framställd af ren hafre, uppfriskar huden och åstadkommer i förening med solens värme den så eftertraktade klara, triska engelska teinten. Äkta **Oatine-Creme** i vitt burk med grönt lock: pris 1.50; 4-dubbelinneh. 3.—. **Oatine-Snow:** 1.50. Finnes öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11, Birgerjarlsгат, 16 o. Drottninggatan 65, Stockholm.

VÄRDA HÅRET
 om det är sjukt eller friskt, och använd
ZIWERTS' EXTRAIT VEGETAL.
 Bästa hårkonserveringsmedel. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos **Kungl. Hofleverantör ZIWERTS EFTR., GÖTEBORG.**
 Återförsäljare rabatt.

Majorskan Edmanns
 utsökta
Crème Idéale.
Försköna. Skyddar. Parfymmerar.
Förnämsta Parfymmerier.

Turkiska badet
 i Malmorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1:50.

JACOBSONS AFFÄR
 FIRMAN ETABLERAD 1832.
HANDARBETEN, TAPISSERIER M. VÄLKÄND. — VÄLSORTERAD. —
 24 B Grevtugreg., vid Tattersall.

Damer! Vårda Eder hud!
 Genom att hvarje afton massera händer och ansikte med **Skin-Food** erhåller Ni en frisk och ungdomlig hy. Finnes hos samtliga parfym- och drogaffärer.

Strängnäs Hushållsskola.
 Husmoderskurs 25 jan.—25 maj. Undervisn. i matlagning, bakning, m. m. linne- och klädsöm samt konstsoömnad. Skickliga lärarinnor. Prospekt genom Fru M. Braune, Strängnäs.
Kurs i klädsömnad.
 Elever mottagas dagligen kl. 11—3. Aftonkurs två gånger i veckan. **Grevtugregatan 72. Selma Wahlgren. A. T. 224 53.**

BOKBINDERI LEKTIONER. Bind Edra böcker själf!
 Lektioner gifvas af **Fröken Holmgren, Tegnérgatan 10, 2 tr.** A. T. Vasa 1710. R. T. 9961. Äfven kvällslektioner.

Kurs i Klädsömnad och Linnesömnad.
Lotten Dahlström — Myntgatan 5, III — Prospekt A. T. Br. 209.

Bogstens Hushållskurs. 1 Febr.—1 Maj. Grundl. undervisn. i matl., bakn. och allt att sköta bättre hem: handarb. o. väfning. Kursen besökt af öfver 300 elever. Prosp. mot 2 porto.
Fru Ida Palmgren, Bettna.

Lektioner i Linnesömnad, äfven blusar, underkjolar, skjortor och barnkläder.
 Elever mottagas dagligen 15 sept.—15 dec., 12 jan.—10 juni.
Eva Egnér. Karin Egnér.
 R. T. 8530. **Sibyllegatan 36, Stockholm.** A. T. 210 04.
 Under jul och sommar är adr. **Asarum. R. T. Karlshamn 800.**

Kvinnliga Gymnastik-Sällskapet
 öfningar & Kongl. Gymnastiska Centralinstitutet (Hamngatan 19).
Måndags- och Torsdagsafdelningen börjar **Måndagen 17 Jan. kl. 8,15—9 e. m.** Ledarinna Fr. Astrid Bergström.
Tisdags- och Fredagsafdelningen börjar **Tisdagen den 18 Jan. k. 8,15—9 e. m.** Ledarinna Fr. Nordström.
 Anmälningar mottagas å nämnda tider och dagar. Till mindre bemedlade utlånar Sällskapet kostnadsfritt gymnastikdräkter.
Terminsafgift Kr. 1,25. STYRELSEN.

Fredrika Bremer-Förbundets Fruktodlings- och Trädgårdsskola Apelryd,
 adr. Båstad, börjar sin första kurs den 1 mars. Undervisning meddelas åt kvinnliga elever i trädgårdsodlingens olika grenar m. m. Prospekt erhålles och förfrågningar besvaras af föreståndarinnan, adr. Box 17, Båstad och å Fredrika Bremer-Förbundets byrå, Klarabergsgatan 48, Stockholm.

Helsingborgs Husmoderskola,
Drottninggatan 13,
 börjar ny kurs den 1 mars. Grundlig praktisk och teoretisk undervisning i enklare och finare matlagning, servering, bakning och konservering m. m. Handarbete och linnesömnad.
 Prospekt och upplysningar på begäran.

E. Hulth Kvinnliga Utbildningsskola och Flickpension i Stockholm (f. d. Villa Hult Kneippbadet)
Anmälningar till vårkurs
 som börjar den 15de Jan. resp. 1sta Febr. emottages. Jämsides med skolans ämnen, som omfattar Matlagning Kläd- och Linnesömnad, Handarbeten, Konstslöjd Målning, Sång, Musik och Språk, samt föreläsningar i Konst- och Litteraturhistoria gifves tillfälle att idka sport och idrott. Begär prospekt hvari äfven hänvisning till muntliga referenser finnas intagna. Adr: **E. Hulth Kvinnliga Utbildningsskola, Villagatan 17, Stockholm.** Riks. 118 86 Allm. 289 40 **Obs.!** Den enda skola i Stockholm med helpension där eleverna samtidigt har ett godt hem med god tillsyn.

Örebro Kindergartenseminarium.
 Kurser för utbildandet af **Kindergartenledarinnor** samt uppfostrarinnor i hem, barnhem, barnkrubbor m. m. **Vårterminen** begynner den 27 Januari. **Nya elever** mottagas. Prosp. och upplysn. genom föreståndarinnan, **fröken Maria Kjellmark. Riks 1920.**

Husmoderskolan i Karlstad
 börjar sin sextonde termin den 24 januari 1916 med följande kurser:
1-årskursen omf. **matlagning, bakning, konservering, linne- och klädsömnad, barnavård** (teoretisk och praktisk) m. m. Eget profkök för eleverna. **Halfårskursen** omf. **matlagning, bakning och sömnad** m. m. **6-veckorskursen** omf. **matlagning och bakning.** Helinackordering erhålles inom skolan. Tidsenliga lokaler. Värmeledning, elektriskt ljus, badrum. Prospekt på begäran. — Telefon 812.
Nancy Enwall.

S:ta Birgitta-Skolan
 R. T. 141 08. **Regeringsg. 19—21. Stockholm. A. T. 5190.**
 Undervisning i Klädsömnad, Fransk linnesöm, Barnkläder, Konstbroderi, Knyppling, Spetsöm, och Filet ancien, monteringar m. m. Föreläsningar: Comtesse G. o. Fröken Elisabeth Thorman. OBS. I Samma lärarinnor som föregående år. Vårterminen börjar den 15 jan. Anmälningar mottagas dagligen 10—5. Prosp. på begäran.
Emmy Kylander,
 elev af Worth o. Bernard, Paris.

Torshälls kvinnl. trädgårdsskola, Leksand
 9:de kursen den 1 apr.—31 okt. 1916. Ett par stipendier utdelas. Prospekt och ref. på begäran.
Lilje Landgren. Märta Philip.

Elsa Philips Husmodersskola, Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),
 börjar sin 16:de termin för bildade unga flickor den 27 jan. 1916. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, konservering och inläggningar af bär, frukt, grönsaker och kött; vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushålls- och ekonomi m. m. Olika kurser. Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnakurser i hushålls ekonomi. Prospekt, ref. och närmare upplysn. på begäran.
ELSA PHILIP, Stockholm.
 Karlavägen 25. Tel. Östern. 1310.

Bränslebesparing!
 Köp **Äggbricketter** à Kr. 4.50 pr hl. passande för kokspisar och eldning på galler i kakelugnar.
JOH. LUNDSTRÖM & Co. A.-B. Riks och Allm. Telefon Namnanrop "LUNDSTRÖMS"

PÄRMAR
 till IDUN kunna erhållas hos hrr bokhandlare eller direkt från **IDUNS EXPEDITION**, mot likvid i postanvisning, till följ. pris:
 Röd pärm, med guldtryck, till "Idun". . . . Kr. 1: 50
 Röd eller grön pärm till "Iduns Romanbibl." " 0: 50
 Röd eller grön pärm till "Iduns Hjälprede" " 0: 50

Doktorinnan Bergmans Målarskola.
 Elever mottagas i Porslins-, Olje-, Akvarell- och Gobelinnmålning. Miniatur på elfenben. Beställningar mottagas. Allm. Tel. 249 96.
Humlegårdsgatan 10, 2 tr.

Kvinnlig arbetskraft
 inom såväl hennens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni
med bästa resultat

erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser af alla slag.
 En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kronor. För större annonser beräknas ett pris af 25 öre pr mm. därutöver.

HUSHÅLLSELEVER mottagas från och med den 15 jan. detta år 1 större hushåll på landet. Undervisning meddelas i finare matlagning, konservering af kött, grönsaker, frukt m. m. enl. nutidens metoder. Äfven kunna eleverna få tillfälle att lära sig alla slags handarbeten, läderplastik, koppar och silfverdrifning m. m. Reflekterande torde insända svar till "Husmoder", Gumelii Annonstryck, Malmö.

BARNRÄDGÅRD öppnas måndagen den 17 januari kl. 12 m.
SLOJDSKOLA för barn mellan 4—6 år måndagen den 24 kl. 1 jem. Anmälan kan ske till båda alla dagar mellan half 11—half 12 fm. A. tel. V. 9537. Elin Hedman, Valhallavägen 95 n. b. (utexaminerad fr. Barnträdgårdens seminarium, Helsingfors).

ANDRA PRAKTISKA HUSHÅLLSKURSEN å Lyckebo pens., Sjömarken, börjar 15 jan. och pågår till 15 maj. Underv. i hushåll, väfnad, handarbeten, linnesöm, m. m. Godt hemlif. Tillfälle till sport. Pris per månad 75 kr.. Förfrågn. ställas till Lyckebo pens., Sjömarken

Tvätt!
 Tvättning och mangling af privatkläder utföres på ett i allo förstklassigt sätt i **Mälarebadets Tvätt- & Strykinrättning** till ett pris af **33 öre** pr kg. för tvättposter öfverstigande 10 kg. Afgiftsfri afhämtning och hemsändning.
Allm. 93 44. Riks 38 15.

Det bästa hvetemjålet

MALMÖ BEST PATENT
 Malmö Stora Walskvam

NYA WERMLANDS-TIDNINGEN
 Grundt. 1850 **Karlstad** Grundt. 1850
 är Värmlands största och äldsta tidning.
Nordens
 billigaste och i förhållande till sitt pris största skoltidning är den
illustrerade tidningen
FOLKSKOLANS VÄN
 som utkommer med ett 16—24-sidigt nummer i veckan varje helg-fri onsdag.
 Prenumerationspriset för helt år 3 kr.
 Spridd över hela landet.
 Mycket anlitas för annonsering av lediga tjänster vid folk- o. småskolor, litteratur, skolmateriel m. m. — **Annonspriset** är 25 öre ör petitrad. **Provnummer** erhålles på begäran gratis.
REDAKTIONEN, adr. Göteborg.

Florodol-Tvålen
 Säljes öfverallt

 förklarar sammetsmjuk, smidig och vacker hy, gör hals och händer hvita och mjuka.
Parfymeri FLORA, GEFLE.

Skånska Handelsbanken.
Fonder 21,200,000 kronor.
 Stockholmskontor: **Arsenalsgat. 9.**
 Filialer: { **Södermalmstorg 8.**
Sturegatan 32.
 Deposition } 4 1/2 %
 Kapitalräkning }
 Sparkasseräkning } 4 %
 Fondafdelning. Kassafack.

BRUNKEBERGS TEATERN
 Alltid veckans bästa nyheter!
Idun utgifves denna vecka i A och B.